AMERIKOS LIETUVIS
THE LITHUANIAN AMERICAN
"NAUJIENOS" 1739 So. Halsted st.

No. 52-ras WORCESTER, MASS., GRUODŽIO (DEC.) 29-TĄ D., 1945 Telefonas Dial 5-1094 Vol. XXVI

...S DABAR ...KSTA LIETUVOJE

...k keletas šimtų kilometrų ...nuo pavergtos tėvynės te... Mes tačiau beveik nieko ...ome, kas ten vyksta. Kiek...s jaučiame, kad ten vyksta ...s baisaus, kad naikinama ...tauta, kad žudomi žmonės ...tik už tai, kad jie lietuviai. ...ului gi skelbiama, kad visa ...tauta, visi Baltijos kraštų ...nės nepaprastai dėkoja So...Sąjungai už išlaisvinimą. ...ngai vienas Londono laik...s, rašydamas apie bolševi...iaurumus Baltijos valstybė... pažymi, kad žodis "išlaisvi...s" dar niekuomet nebuvo ...piktai ir melagingai panau...s, kaip šiandieną.

...čiau retkarčiais pavyksta ...evikinį pasaulį slepiančią ge...nę uždangą truputį pakelti ...vilgterėti, kas už jos vyksta. ...šią vasarą iš Lietuvos pa...o ir su dideliais nuotykiais į ...rinių sąjungininkų užimtas ...ietijos sritis atvyko keli jau...lietuviai iš Šiaurės Lietuvos. ...tų apylinkių — Linkuvos, ...šk. Joniškėlio valsčių — jie ...pasakojo nemaža dalykų, ku...leidžia susidaryti apie antrą...bolševikų okupaciją bent apy...rį vaizdą ne tik toje apylin...je, bet ir visoje Lietuvoje. ...jauni vyrai, gerai pažįstami ...rašiusiam šiuos jų pasakoji...s, papasakojo apie vietas ir ...nes, kuriuos šiuos pasakoji...s užrašiusis taip pat gerai ...žįsta. Todėl čia pateikiamos ...ios yra visiškai tikros ir nie...neperdėtos. Gaila, tos žinios ...kia tik š.m. vasario 16 die...s, kada minėtieji lietuviai iš ...tuvos pabėgo.

...E ATVYKO

Bolševikai į Vaškus atvyko su ...iais tankais nuo Joniškėlio ...o gruzdžių bažnytkaimį. At...kę į tą ištuštėjusį miestelį, ...ševikai tuoj susirišo su vieti...s komunistais bei skundikais ...ėmė ieškoti keletos asmenų. ...eną surado ir suėmė, kitų ne...do. Po to kokį mėnesį nieko ...ieškojo, o tik organizavosi.

Pirmiausis buvo sudarytas ...škų valsčiaus vykdomasis ko...itetas. Jo priešaky atsistojo iš ...vietų Sąjungos grįžęs mieste...o kurpius Bielinis. Jis jau 1940 ...41 metais buvo vykdomojo ...miteto pirmininkas ir jau ta...pasižymėjo savo žiaurumu. ...oks jis pasirodė ir dabar, tik ...bar nemėgo rodytis žmonėms. ...ip ir dabartinis sekretorius, ..., 22 metų amžiaus vyrukas, ...ęs iš vokiečių kalėjimo. Pir...sios bolševikų okupacijos me...jis buvo Vaškų kompartijos ...mininku ir energingai padėjo ...ševikų enkavedistams išveži...dienomis gaudyti žmones. ...bar iš pat pirmų dienų sek...torius ėmėsi darbo — įskun...ti lietuvius bolševikams. ...enas iš vykdomojo komiteto ...rių yra apie 40 metų amžiaus ...s siuvėjas. Nepriklausomy...laikais jis buvo žinomas ...p girtuoklis, mušeika, žmog...dys, turįs ant savo sąžinės ke...ą žmonių gyvybių. Dabar jis ...tyviai dalyvauja kratose ir ...mirnuose.

Milicininkai, visai naujai pas...rti, yra neuniformuoti, bet ge...ginkluoti. Jų tarpe minėti...s tulas darbininkas iš Vaškų ...stelio, tik dabar pasidaręs ...lševiku ir pats suėmęs savo ...gerį. Kitas milicininkas, 28 ...tų amžiaus tulas kurpiaus su...s, neturėjo jokio verslo ir ...bo, buvo žinomas kaip gir...klis ir mušeika. Dar nepri...lausomybės laikais jis nužudė ...ną žmogų. Visi milicininkai ...odo kaip tipingi žulikai.

...RMIEJI "ŽYGIAI"

Enkavedistai į Vaškus atvyko ...4 rugsėjo 15. Jų buriai stovi ...kuose ir Barysų, Vaineronių, ...rių, Jovidonių, Nakvosų ir ...iunų sodžiuose. Per trumpą ...ą 1944 metų pabaigoje enka...istai Vaškų valsčiuje suėmė ...šimto žmonių, kurie buvo ...omi, kaip rimti, ramus, pado... gyventojai. Daugelis iš jų ...o suimant nušauti ar šautu...buožėmis užmušti, kadangi ...gino bėgti ar priešintis. Tie ...nės buvo suimti bei nužudy...tik per pirmuosius septynis ...rosios bolševikų okupacijos ...nesius nedideliame Vaškų ...čiuje, esančiame toli nuo di...nių Lietuvos centrų. Reikia ...nyti, kad enkavedistų tero...neaplenkė nė vieno Lietuvos ...čiaus ir kaimo. Baisu darosi ...ginamai paskaičiavus, kad ...teroras Lietuvos kaimuose ...miestuose galėjo paliesti bent ...00 lietuvių, jau nekalbant apie tuos, kurie buvo suimti ar nužudyti didesniuose Lietuvos miestuose.

Kad visoj Lietuvoj ėjo suėmimai ir žudymai, matyt iš (pradžioj minėto Londono laikraščio korespondencijos. Tas laikraštis (The Weekly Review) rašė dar šių metų pradžioje.

"Kas vyko srityse, atsidurusiose fronto užpakaly ir užviešpatautose NKVD, yra tiesiog neaprašoma. 400 Kauno intelektualų buvo sušaudyti vietoje. 700 asmenų Šiauliuose ištiko toks pat likimas. Zarasuose įvairus valdininkai, karininkų šeimų nariai, šiaip lietuviai patriotai ir net kai kurie rusai ir lenkai buvo sulikviduoti. Daugailiuose įsteigtam "liaudies teismui" pakako žmogaus nužudymui anoniminio įskundimo raštelio, įmesto į tam reikalui pakabintą dėžutę. Visi tokiu budu įskusti buvo pasmerkti mirti. Daug žmonių buvo sušaudyta Degučiuose. Salake, Dusetuose, Ontalieptėj, Kamajuos ir Svedasuos. Kėdainių ir Panevežio srityse buvo įsakyta gyventojams užkasti vokiečiu 1941 metais nužudytus komunistus. Atlikę šį darbą, visi kasusieji buvo sušaudyti ir užkasti tose pačiose duobėse. Pranešimai sako, kad daugelis Lietuvos gyventojų buvo masiniuose apsupimuose suimti ir išvežti prievartos darbams į rytus. Visi pajėgesnieji vyrai buvo įtraukti į raudonąją armiją."

Prez. Truman Kalbės Per Radio

Washington, gruodžio 28-tą, — Prezidentas Truman ketina pranešti žmonėms savo programą, pradedant naujus metus, ateinantį ketvirtadienį, sausio 3-čią, tarp 10-tos ir 10:30 val. vakaro. Prezidentas taipgi susitiks su valstybės sekretorium Byrnes, kurs sugryžta iš Maskvos užsienio ministerių konferencijos šeštadienį.

DIDŽIŲJŲ TRIJŲ MINISTERIAI SUSITARĖ KAIKURIUOSE PUNKTUOSE

Washington, gruodžio 27. — Po vienuolika dienų pasitarimo Maskvoje, 4,500 žodžių komunikate, Didieji Trys pranešė, kad sutiko del kontroliavimo atomiškos bombos; kaip prižiurėti Japoniją, Korėją, Rumuniją ir Bulgariją; kada bus ištraukti amerikonų ir rusų kareiviai iš Kinijos ir kaip parašyti taikos sutartis su nugalėtomis Europos valstybėmis.

Suvienytų Valstijų, Sovietų Unijos ir Didžiosios Britanijos užsienio ministeriai tiktai prieš kelius mėnesius Londone negalėjo susitaikyti. Savo komunikate, paskelbtame tuo pačiu laiku Washingtone, Londone ir Maskvoje jie minėjo tokius susitarimus:

Užsienio ministeriai nustatė formulą del Europos taikos sutarčių. Susitarta del Rusijos dalyvavimo Tolimų Rytų Komisijoj su centru Washingtone, bet susirinkti gali bile kur. Ministeriai sutiko del įsteigimo alijantų tarybos Japonijoje, bet gen. MacArthur paliktas kaip buvo. Buvo susitarta del globojimo Korejos per penkis metus iki ji galės save valdytis. Rusija ir Amerika ištrauks savo kareivius iš Kinijos. Bus įsteigta komisija del kontroliavimo Atomiškos Energijos.

Gatvekariai Virsta Busais

Worcester, Mass. Pradedant pirmadienį, gruodžio 31-mą dieną, Worcesterio mieste sustos ėję gatvėkariai. Vieton karų, bus nauji, didesni autobusai. Bus greitesnis susisiekimas, daugiau sėdynių, mažiau užsikimšimo. Visi kurie gyvena ir dirba Worcestery bus geriau patenkinti,nes patarnavimas bus žymiau geresnis ir prailgintas.

JAPONIJOS EMPERATORIAUS SISTEMĄ KONTROLIUOS PATYS ŽMONĖS

Tokyo, gruodžio 28-tą — Japonijos konstitucijos ekspertų grupė įteikė vyriausybei įnešimus atimant visas politiškas jėgas nuo emperatoriaus ir aprubežiuojant jo veikimus del valstybės apeigų arba ceremonijų. Keleta valandų prieš šitą pranešimą, generolas MacArthur buvo paskelbęs, kad Japonijos galinga emperatoriaus sistema panaikinta ir visai nušluota ir dabar Japonijos žmonės turi įsteigti demokratišką vyriausybę.

RAUDONARMIEČIŲ IR ENKAVEDISTŲ SAUVALĖS

Bolševikų karių sauvalės prasidėjo nuo pat pirmos užėjimo dienos. Vaškuose pirmą sekmadienį bolševikai išžagino penkias moteris. Gretimuose kaimuose darėsi tas pats. Šalaikonių kaime enkavedistai, Vyskupaičiui įrėmę revolverį į krutinę, reikalavo atiduoti jiems dukterį; jos neradę, Vyskupaitį primušė. Ligi apalpimo buvo sumuštas Žvirblinių kaime Vegys, kurio dukterys buvo spėjusios pasislėpti. Vaškų pienininkas ėjo su žmona pas gimines ir sutiko du raitus enkavedistus. Jų vienas nutvėrė jo žmoną, antras ėmė bizunu mušti jį patį ir vijosi daužydamas apie kilometrą. Kitą dieną vyras savo žmoną rado išniekintą Salaikonyse.

Raudonarmiečiai atiminėja laikrodžius, radio aparatus, drabužius ir kitokius vertingesnius ir nevertingus daiktus. Toks plėšimas ilgainiui pasidarė visuotinis ir, kaip atrodo, NKVD specialiai organizuotas.

Suvienytų Tautų Komitetas Atvyksta Į Suvienytas Valstijas

London, gruodžio 28-tą. — Suvienytų Tautų komitetas nutaręs, kad pasaulinės taikos organizacijos sostinė butų arti Suvienytų Valstijų Šiaurės Atlantiko pakraščio ir nužiurėjo šešias pasiulytas vietas. Septynių ypatų komitetas pranešė, kad sostinė bus vienoje iš sekančių valstijų: Maine, New Hampshire, Vermont, Mass., Connecticut, Rhode Island, New York, Pennsylvania, New Jersey ar Delaware. Komiteto nariai atskris sausio 3-čią ir 4-tą peržiurėti kur butų tinkamiausia vieta Suvienytų Tautų (U.NO.) sostinei.

PONIA EISENHOWER ATVYKO Į WASHINGTONĄ

Washington, D. C. — Ponia D. Eisenhower, naujojo vyriausio štabo vado žmona, kuri rimtai susirgus buvo parvežta iš traukinio į ambulansą. Generolui Eisenhower (antras iš kairės) pagelbėjo militariški policininkai.

Lietuvos Menininkai

New York (LAIC — "Izviestija" Nr. 223 įsidėjo pranešimą iš Vilniaus kad lietuvių menininkų grupė, Mikėno vadovaujama, gamina paminklą raudonosios armijos karių žuvusių ties Karaliaučiumi pagerbimui. Drauge su Mikėnu dirba skulptoriai Pundžius, Vaivada ir Jakimavičius. Bus pagamintas aukštas obeliskas, kuriame bus iškalti raudonosios armijos kovų vaizdai, žymesnių raudonarmiečių paveikslai ir kiti ornamentai.

MUSŲ KELIAS - VIENYBĖ

Lietuvos Tremtinių Balsas Švedijoje Vienybės Klausime

Dabar musų tautai tenka pergyventi bene sunkiausius jos istorijoje laikus. Ir senovėje atsitikdavo, kad Lietuvą užpuldavo atėjunai, pasiryžę ją sunaikinti. Sulyginti anų laikų naikinimo priemonių negalima su dabartinėmis. Be to, dabartiniai atėjunai mus tiesiog parbloškia savo skaičium, savo medžiagine persvara ir, kad dar blogiau, naujoviškais naikinimo metodais, kur iš žudomųjų reikalaujama, kad jie patys išsikastų sau duobes. Kova su tokiais atėjunais mums gręsia visišku musų tautos išnaikinimu. Išnaikinus tautą, jau nebegali buti kalbos apie Lietuvos atstatymą. Musų laiku tarptautinis gangsterizmas yra dabar kaip tik pasukęs šiuo mažesnių tautų naikinimo keliu. Prieš demokratijos iškeltą tautų apsisprendimo dėsnį jis stato fizinį tautų išnaikinimą. Neliks tautos — nebus kalbų apie apsisprendimą, neteks girdėti protestų dėl gangsterinio imperializmo užsimojimų. Suprantama, toks fizinis tautų išnaikinimas dabar yra galimas tik dėl to, kad pasaulinė opinija dabar pakrikus, kad karo meto audrų sukuryje mąstančios žmonijos balsas buvo nustelbtas. Susitvarkius taikos meto santykiams, tas naikinimas bus sustabdytas. Tačiau niekas šiandien negali pasakyti, kaip ilgai musų tautos Golgota užtruks ir kas po to iš musų tautos liks. Šitos liudnos perspektyvos akivaizdoje nepaprastai didelė atsakomybė prieš tautą tenka išeivijai. Be to, išeivija, visomis jėgomis rupindamasi sutrumpinti savo tautai sunkių bandymų kelią, neturi pamiršti, kad ji pati yra tos tautos dalis, kuriai ar anksčiau reiks grįžti prie tautos kamieno ir imtis sunaikintų vertybių atstatymo darbo. Šiandien negali niekas pasakyti, kiek to musų tautos kamieno išliks. Del to tuo didesnė atsakomybė gali tekti grįžtančiai išeivijai. Kad ji savo uždavinius tinkamai atliktų, ji turi buti jiems pasiruošus. Tą pasiruošimą, atrodo, reikėtų pradėti nuo psichologinių sąlygų sudarymo. Mes lietuviai esame gyvenę sąlygose, kurios mažai galėjo mus pripratinti prie darnaus visuomeninio veikimo. Priversti istorijos bėgyje gyventi artimuose santykiuose su slavais — lenkais ir rusais, mes esame dalimi užsikrėtę slavų palinkimų į anarchizmą. Šimtmečiais auklėjami katalikų Bažnyčios dogmų dvasioje, mes įgijom palinkimą prie dogmų ku rimo ir ten, kur jų nėra. Tai apsunkina mums svetimos nuomonės supratimą ar kartais neleidžia pasireikšti norui suprasti. Be to, mums nėra svetimos ir paprastos žmogiškos silpnybės, kaip pavydas, kerštas ir tt. Idealių žmonių juk nėra. Dėl to kovoje už buvį, kurią visiems vienu ar kitu budu tenka atlaikyti, mes dažnai pamirštame viešąjį reikalą, iš savo egoizmo siauro akiračio nepastebime bendrų reikalų. O šiandie tie bendri reikalai turėtų mums ypatingai rupėti. Šiandie, kai eina masinis musų tautos naikinimas, mes visi turime persiimti mintimi, kad tik geležinis atsparumas gali mus išgelbėti. To atsparumo svarbiausia sąlyga yra vienybė, susiklausymas bendravime, atsižvelgiant į viešąjį reikalą.

Musų naikintojai, negalėdami prieiti prie išeivijos tiesioginiu keliu, mėgina ją sudoroti aplinkiniais budais. Vienas tų budų yra kaip tik išeivijos skaldymas, naikinimas tos vienybės, kurią mes privalome ugdyti. Čia musų naikintojams tinka visos priemonės, kurios veda į tikslą. Dažniausia tai yra įvairiausi šmeižtai apie vadovaujančius ir šiaip žymesnius išeivijos asmenis. Iš patyrimo Lietuvoje žinome, kad musų priešai siekė pirmiausia sunaikinti musų tautos smegenis, t.y. galvojančią inteligentiją ir ypač pajėgesnius jos narius. Ir išeivijos tarpe siekiama su tokiais "smegenimis" apsidirbti. Dėl to mums, esantiems išeivijoje, yra reikalingas ypatingas atsargumas, vertinant vienu ar kitu budu paskleistus, kartais labai fantastiškus, gandus. Kai kas dėl savo asmeniškų ambicijų, pavydo ar keršto mielai prisideda prie tokių gandų platinimo, atlikdamas musų tautos priešų darbą. Dėl to saugokimės nuo tokių patarnavimų musų priešams. Budami išeivijoj, nepamirškim, kad esam lietuviai ir turime atlikti pareigą savo tautai. Siekdami jos didžiojo tikslo, turime ir savo asmeniškuose santykiuose vadovautis ne siaurais egoistiniais, bet viešojo reikalo sumetimais. Tuomet priešai neįsibraus į musų tarpą, musų pajėgos išliks vieningos, ir mes greičiau pasieksime didįjį tautos tikslą.

Musų kelias į laisvę yra susiklausymas ir vienybė!—Svetur.

LIETUVIAI AMERIKOJE

HARTFORDO LIETUVIŲ ŽINIOS

PALYDINT SENUS METUS, P ASITINKANT NAUJUS,KALĖDŲ ŠVENČIŲ IŠVAKARĖS, LIETUVIŲ VEIKLA IR NUOTAIKA, KARIŲ PASITIKIMAS.

KALĖDŲ švenčių išvakarėse įvyko kelėtas šaunių benkietų priėmnmui sugrįžusių mųs trijų karių: Jono Medonio, Aleks. Sabeikos ir Keistučio Pilipausko—Phillips, kurie sugrįžo iš Europos karo lauko prieš Kalėdas. Šie trįs mųs kariai susilaukė daug netikėtų šaunių benkietų nuo savo giminių ir draugų.

Sekmadieny gruod. 9 d. buvo vaišinami Stankevičių namuose, kur buvo jų priėmimui šaunus benkietas. Gruod. 15 d. įvyko paminėjimas kario J. Medonio ir jo tėvelio gimtadienis Medonių namuose, kur apie arti 40 svečių dalyvavo, šauniai baliavojo ir gausiai abu Jonus Medonius, ypatingai, karį Joną Medonį brangiomis dovanomis apdovanojo. Kariai buvo šauniai vaišinami jųjų kolegos W. M. Chase Lobster klube, taipgi kitų draugų namuose. Žodžiu, šie mųs trįs kariai turėjo apie dvi savaites nuolatinius priėmimus ir vaišinimus jų draugų ir giminių. Jie tapo išskirti iš kitų sugrįžusių karių, nes jie buvo mųs žymųs visuomenės veikėjai pirm negu buvo į kariuomenę pašaukti, jie lošė svarbią rolę Hartfordo lietuvių veikloj ir kulturiškam darbe.

Kalėdų švenčių išvakarėse klubiečių benkietas paliko gerus įspudžius. Šį benkietą surengė socialinio klubo skyriaus narės, gerb. pilietės Stankevičienė. Pilkauskienė, Kalėnienė, Meškienė ir Laužienė. Tikslas šio benkieto buvo pagerbti klubo vadus — viršininkus ir direktorius už jųjų nuopelnus klubo naudai.

Svečių buvo arti 100, benkieto vedėja buvo Vice-pirm. Stankevičienė, socialinio klubo skyriaus veikėja. Ji svarbią rolę suvaidino vadovaudama benkieto surengime ir vedime, aprupino švečius kalėdinėmis dovanomis Nuotaika svečių buvo labai gera.

Buvo pasakyta daug gražių kalbų, kalbėjo klubo vadai ir veikėjai, visi jie reiškė pasitenkinimą klubo vadų veikla ir jų darbų nuopelnais, ypatingai buvo daug komplimentų suteikta klubo vadui Juozui Pilkauskui ir klubo biznio vedėjui F. Haikai, kurie pasižymėjo klubo reikalų vedime labai puikiai.

Programo proga laike kalbų buvo visų nuotaika gera, jaunutė talentinga p-lė Beverly Johnson, Robert ir Sofija Johnsonų dukrelė iš West Hartford padeklemavo: "Pučia vėjai" gražią dekdemaciją, kurį svečius gerokai sužavėjo ir pajuokino. Svečiai stebėjosi, kad ši jaunutė lietuvaitė augdama mišrioj šeimoj taip gražiai lietuviškai deklemuoja. Svečiai susidomėjo ir didžiavosi šios šeimos lietuviska sąvoka, svečių jausmą benkieto vedėja Stankevičienė supratus, pareiškė: duosiu kita jums "surprizą"! Jųs gerėjatės p-lės Beverly lietuviškumu, talentingumu", sakė ji. "manote, kad mųs mišriose šeimose mažai tebėra lietuviškumo". Gerų lietuvių šėkla Amerikoj pasėta išauga lietuviško žydinio požymiu", sakė p. Stankevičienė. Ji ta proga perstatė kalbėti p-lės Beverly tėvelį, Robertą Johnsoną. Svečiai manė, kad jis prabils į juos angliškai, bet jie stebėjosi, kuomet girdėjo jį kalbanti lietuviškai. Jo kalba paliko labai malonų įspudį.

Klubo pirm. J. Pilkauskas pareiškė: "Broliai ir sesutės, lietuviai, dėkoju už dovanas, jųsų gražias kalbas, sveikinimus ir linkėjimus man pradėjusiam dešimtą metą klubo vadovybės darbe". Jo pareiškimą svečiai klubiečiai palydėjo aplodismentu. Pilkauskas pareiškė savo kalboj, kad jis dirbs klubo ir Hartfordo lietuvių visuomenės labui, lietuvių tautos garbei kaip ligi šiol dirbo, rupinsis kėlimu lietuvių klubo ir lietuvių vardo kėlimo Hartfordo visuomenei. Jis kvietė visus vieningai veikti klubo naudai ir per klubą lietuvių visuomenei. Gražias kalbas pasakė kiti klubo vadai ir direktoriai, klubo biznio vedėjas Frank Haiko ir socialinio skyriaus narės veikėjos. Žodžiu, klubiečių draugiškas kalėdinis susikaupimas benkietely paliko gerus įspudžius ir sustiprino visų viltį laukti geresnių laikų proga naujų metų.

Klubo Naujų Metų Vakaras

Klubo naujų metų sutikimo vakaras bus labai šaunus su šokiais. Klubo vadovybei mažai pakeitimų padaryta, viršininkais išrinkti visi senieji veikėjai išskyrus vieną Sekretorių; direktorių personalą sudaro daugumoj tie patys, tiktai vienas naujas direktorius išrinktas p Vailonis, p. Giraičio vieton. Tikimasi, kad klubo veikla sekamą 1946 metą bus pavyzdinga.

Socialinio skyriaus klubo valdyba, taipgi, beveik ta pati išskyrus vieną papildymą, butent, antro vice-pirm. urėdo pareigoms išrinkus žymią veikėją p. A. Stankevičienę.

Karo metais nuotaika vietos lietuvių buvo labai prislėgta, bet šį metą kai kurie jaučiasi linksmesniais, nes karas baigtas, grįžta namo lietuviai kariai, tatai jųjų namiškiai, giminės ir draugai jaučiasi linksmesni. Dėja, sąmoningieji lietuviai liudi del nelemtos savo senos tėvynės padėties. Prisimindami Lietuvos pavergimą, lietuvių išblaškymą po Europos kraštus ir ištrėmimą į Sibiro tyrus, nebus tiek linksmi kaip budavo prieš karą naujų metų proga. Liudėsio sąvoka ir nuotaika ryškiai pastebima tarpe vietos lietuvių. Lietuvos nepriklausomybės žuvimas labai atsilieps į Amerikos lietuvių tautinį ir socialinį gyvenimą 1946 metais ir visais kitais metais ateityje.

VDK.

PHILADELPHIA, PA.

NEPAPRASTAI NAUDINGA DOVANA

Čia niekurie viengenčiai, bičiuliai Juozo Bačiuno iš Tabor Farms paskiausiu laiku nuo jo apturėjo nepaprastai naudingą "Kalėdų Dovaną" — po dežę prezervuotų — name "kenuotų" jo ukės vaisių; kuriais, džiaugdamiesi, gan ilgoką laiką galės naudotis. Už tokį Kalėdų dovaną, mano supratimu, ne tiek pats Bačiunas užsipelnijo dėkingumo ir kredito, kiek jo draugė gyvenimo, ponia Marijona Bačiunienė, kad jinai sugebia rasti laiko ir moka taip puikiai prezervuoti — "sukeniuoti" jųjų ukės, farmos vaisius, produktus. Nuo ponios Bačiunienės, mano nuomonė, daug musų moterų, o ypač gi ukininkių privalėtų pasisavinti ii pavyzdį ir pasimokinimą, kaip savų ukių vaisius prezervuoti ilgesniam laikui.

Patarėjas

DUDOS DUONA TAI SKANI

Dudos duona tai skani,
Giria jauni ir seni;
Nuo duonos tyros ruginės,
Worcesterio skaisčios merginos.
Duona minta visas svietas,
Jai ant stalo pirma vieta —
Duonos, sviesto ir kavos,
Pusrytėliams lig valios!

NATIONAL BAKERY CO.
(Antanas Duda, Sav.)
12 Ashmont Ave. Tel. 2-5336 Worcester, Mass.

1946 METŲ KALENDORIAI

Su Lietuviškais ir Angliškais mėnesiais

Keturi Skirtingi Didelio Formato Kalendorių Vaizdai

$1.25 su prisiuntimu

Trys Kalendoriai — $1.00; Vienas Kalendorius 35c su prisiuntimu

PIRMAS — Kalendorio vaizdas perstato "Paskutinę Vakarienę" kada Judas užsigina išduoti Kristų.

ANTRAS — Žiemos vaizdas perstato giria saulėleidžiuose.

TREČIAS — Pavasario nuotaika, kada visa gamta atgyja ir medžiai pasipuošia žaliais rubais, padabintais gėlių papuošalais.

KETVIRTAS — Kalendoriaus vaizdas perstato taikų kaimo gyvenimo vaizdą vasaros metu.

UŽSIRAŠANT Amerikos Lietuvį metams bile vieną iš viršuj .pažymėtų kalendorių gausite DOVANAI. Amerikos Lietuvio prenumerata $2.50 metams; $4.00 užsirašant ant dviejų metų.

Visais Reikalais Kreipkitės —

AMERIKOS LIETUVIS

14 Vernon Street — Worcester, Mass.

PHILADELPHIA, PA.

ŠALIN MASKOLIAI, LAI GYVUOJA LIETUVIAI!

Jau Muzikos bendrovės nariai pradeda susirupint, teiraujasi kas bus išrinktas Bendrovės prezidentu ateinančiais metais. Ar Rainys ar Liepa? Kas valdys bendrovę, ar komunistai ar lietuviai? Man rodos Ignas Liepa. Liepa šimtu nuošimčiu tinkamesnis but bendrovės prezidentu ir štai delko: padorus, neprisigeria, iškalbus, moka gerai tvarkytis, moka gerai anglų kalbą, kuri tokioj vietoj butinai reikalinga, turi pažintį su aukštais miesto valdininkais ir pažangas Amerikoniškoj politikoje, žinomas kaipo lietuvis, geras katalikas, Maskvai netarnauja. Jį išrinkus Salės Bendrovės susirinkimai kur kas pagyvėtų, gautų tikrą lietuvišką spalvą ir gerą vardą valdžios įstaigose. Tada butumėm tikri, jog turime priešakyje bendrovės tikrą lietuvį, kuris tarnaus lietuviams ir bendrovės gerovei. Jis neleis Maskvos politikieriams įsigalėti, kurie jau suka savo lizdą prie bendrovės, žudo liet. gerą vardą ir gali dar bendrovę nugyvent. Ukėsų kliube tarnaudamas Ignas Liepa įrodė savo bizniškus gabumus. Mažas kliubelis, o įplaukų ir pelno kur kas daugiau negu Muzikos bendrovėje prie Rainio.

Muzikos bendrovėje reikalingos didelės permainos, reikalinga patyręs asmuo, kuris pasuks gerojon pusėn ir pakels bendrovės vardą. Jei jųs, nariai, dabar nepadarysit pakaitas, tai vėliaus gailėsitės, kada Maskvos politika Jusų vienybę sugriaus ir lietuvišką namą pavers į kažkokį pelenyną, kuris dvoks, deks ir. . . sugrius. Geras pirmininkas gali viską atitaisyt, pasukt gerojon pusėn, kur lietuvių vienybė žydi, kur lietuvis lietuviui paduoda draugišką ranką ir sako: "eikš brolau, dirbkime lietuviams ir bendrovei!"

Rainys neparodė jokio bizniškumo, jokio sumanumo bendrovės gerovei. Jau ir tie, kurie Rainio pusėje buvo, apsivylė, nors jie nuolatos vaišinami samagonkę. Susirinkimai kažkaip maskoliškai vedami. Kam nori duoda balsą, o kam nenori neduoda. Ne jo pažiuru, tai pakyla ir pareiškia, kad susirinkimas jau uždarytas. Pavyzdžiui: buvo svarstoma viename susirinkime, kad ir "Laisvę" komunistų išmest. Tai Rainys išsitiesė kaip šešiolikinę pamatęs ir pareiškė "susirinkimas uždarytas". Jam nesvarbu, kad da yra bendrovės svarbių reikalų apart, jam rupi partija. Maskoliška propoganda iš visų pusių, lig tie žvirbliai pastogėse čirškia "Maskva, Maskva!" . . . O lietuvis atstumtas, neturi teisės pareikšt lietuvišką balsą, nežiurint, kad jisai narys nuo pat pastatymo Muzikos bendrovės namo ir dabar ištikimai bendrovei tarnauja.

Bendrovės nariai apsižiurėkit! Rinkim Bendrovės prezidentu gerai visiems žinomą lietuvį, Igną Liepą. Šalin komunistai! Šalin Maskva! Amerikoje esame ir su Amerikos patvarkymais skaitykimės. Esame lietuviais tarnaukime Amerikai ir Amerikos lietuviams ir Lietuvai.

Dabar eina rubų rinkimų vajus nukentėjusiems lietuviams musų tėveliams, broliams ir sesutėms Lietuvoje. Jie ten be drabužių, be namų, ukiai ir nameliai iš jų atimti, lietuvis stumdomas, o jo vietą užima maskolis, kacapas. Ar nebutų gražu, kad Muzikos bendrovės valdyba leistų įsteigt skyrių, kur galima butų sunešt suaukautus drabužius vieton, kad dabar po visokius namus ir nemelius sukrauti laukia eilės. Skaudu, kad dabartinė Muzikos bendrovės valdyba visai tuo nesirupina. Jai svetimi taip greitai pasidarė Lietuvos ir lietuvių reikalai. Jos veidas nukreiptas į Maskva, į Stalino glėbį. Jie skverbias ir šaiposi, kad musų broliai Lietuvoje skursta, kad šaudomi, kad gabenami gyvuliniais vagonais Sibiran žvėrims draskyti.

Nariai! Ar dar ilgai duositės iš savęs tyčiotis, sauvaliauti maskoliškiems bernams? Šalin maskoliai, lai gyvuoja lietuviai! Rinkime Igna Liepa Muzikos bendrovės prezidentu. Darykime pakaitas. Rinkimės visi kaip viena stipriausia muro siena, kurią Stalino bernai nejiegs suardyt. Lankykim ko skaitlingiausiai susirinkimus ir balsuokime už Igna Liepa. Bukime lietuviai. Išdrįskime tart tiesos balsą kur jisai reikalingas. Apeliuokime į Amerikos valdžią, kad mums padėtu atgaut Lietuvą ir musų lietuvišką namą laikykim švariai.

Vargo Duktė

Paulina Zolko, Pennsylvanijos ukininkė, naudodama moderniškas mašinas melžė 15 karvių į 31 minutes. Tai reikštų dvi minutes kiekvienai karvei. Kažin ar yra greitesnių.

SANDAROS REDAKTORIUS SKELBI[A] NESĄMONES

Sandaroje, iš gruodžio 7 d., tilpo editorialas "Kas Turi Rišti Lietuvos Likimą".

Tame editoriale prirašyta tiek nesąmonių, kad pats jos p. redaktorius išsivanoja sau kailį. Jis paneigia idėją, kad reikia ieškoti užtarimo Amerikos kongrese ar vyriausybėje ir pataria laukti taikos konferencijos, kuri gal kada įvyksianti ir kurioje Lietuvos klausimą galėtumem geriau apginti. Ponas redaktorius, tačiau neužtikrina ar tokia bendra konferencija kada įvyks, nes tam reiktų Trijų Didžiųjų sutikimo. Be to, jau yra suorganizuota United Nations Organizacija, kurios pirmasis posėdis jau atsidarys Londone, sausio 10 d. Vėliau ši organizacija perkels savo posėdžius į Amerikos Suv. Valstijas, kaipo nuolatinę buvainę, kaip tik vieta jai bus parinkta.

Sandaros redaktorius paneigia senatoriaus Raymond E. Willis ir atstovo Edward A. Kelly ineštas į Amerikos kongresą rezoliucijas, kurios jeigu bus priimtos, pareikš kongreso nusistatymą Lietuvos klausime ir prašys, kad Prez. Truman ir Valstybės Departamentas imtus aktyvios veiklos, kad atstatyti nepriklausomą Lietuvos Respubliką, su teise jos piliečiams laisvai ir demokratiniu budu išsirinkti sau vyriausybę kaip tik kitų tautų okupacijinės armijos bus iš Lietuvos ištrauktos ir jos pabėgėliai bus grąžinti Lietuvon. Jis prašo,kad Amer. vyriausybė pavartotų savo valstybines įstaigas ir valdžios įtekmę patiekti šį klausimą konferencijų dienotvarkėn su kitų valstybių atstovais greitoje ateityje ir remti čia išdėstytus principus (rezoliucijose išdėstoma principai mažų tautų nepriklausomybės teisių, Atlantiko Čarteris ir prez. Truman dvylikos punktų pareiškimas, spalių 27 d.) kur tik klausimas Lietuvos nepriklausomybės tokiose konferencijose bus svarstomas.

Senatoriaus Willis ir atstovo Kelly rezoliucijos yra gerai musų veikėjų apgalvotas dalykas ir užgirtas pasitarus su Amerikos kongreso žymiais vadais. Mes tik turime pasidžiaugti, kad atsirado mums taip draugingų kongreso narių tokias rezoliucijas įnešti. Kiekvienas iš mus turime pasidarbuoti, kad tas rezoliucijas kongresas primtų.

Kaip mes patys žinome, Lietuva lig šiol nėra įleista į UNO. Daugelis ir kitų neutralių valstybių lig šiol nėra į tą organizaciją įleistos. Tiktai [...] kos, Anglijos ir Rusijos [...] mu bus galima tautoms [...] nariais tos organizacijos [...] jos vyriausybė ką tik [...] persvarstyti Potsdame [...] tą nutarimą del Ispanijos [...] leidimo į šią organizaciją [...]

Vienintėlė iš tų trijų [...] bių, kurioje lietuvių [...] ri kiek svorio, tai yra S[...] merikos Valstijos, ir yra [...] tinė iš tų didžiųjų valstybių [...] ri kiek nors su tautų [...] skaitosi. Tą supranta ir [...] pos lietuviai ir mes. To[...] kurie viso to svarbą supra[...] parėmė Lietuvai Vadav[...] jungą ir Amerikos Lietuvių [...] siją bei jų darbus Washi[...] moka sveikai protauti ir [...] jiems pasitikėti. ALM ir [...] ir dabar darbuojasi, kad [...] tos Willis ir Kelly rez[...] butu priimtos kongrese ir [...] visų amerikiečių lietuvių [...] paramos.

Tautiniai susipratę l[...] turi pasigerėti, kad atsira[...] tarpe veikėjų, kurie pa[...] vo surinkime milijono p[...] ant peticijos prez. Roose[...] ir kad jų delegacija iš 10[...] reivių motynų po įteikimo [...] ticijos buvo priimta Mrs. E[...] nora Roosevelt, kuri dabar [...] išrinkta delegatė į United [...] tions Organizaciją atst[...] savo tautą. Amerikos Li[...] Misijos nariai turėjo kon[...] cijas su senatoriais Conn[...] Vandenberg ir atstov[...] Bloom, kurie taipogi p[...] atstovauti šią šalį UNO [...] 21d., 1945 m. Amer. Li[...] Misijos delegacija turėjo [...] tarimą su Harry S. Tr[...] tuomet buvusiu Vice-Prez[...] tu, kuris tuojau po prez. [...] velto mirties pasiliko Am[...] Valstijų prezidentu.

Amer. Lietuvių Misijos [...] gacija viešoje vakarienėje [...] Francisco susipažino su [...] mų valstybių delegatais [...] giausiai iš Pietinės Ame[...] valstybių, dalyvavusiais [...] posėdžiuose. Daugelis [...] gryš vėl į UNO posėdžius [...] šie Amerikos ir svetimų [...] bių žymųs žmones buvo [...] žindinti su musų reikalais [...] ir musų tautos tragiška p[...]

Gaila tik kad atsirand[...] rikiečių lietuvių ir dar va[...] pe, kurie sakosi kovoją [...] tuvos laisvę, bet klaidin[...] vius rašydami nesąmones [...] mi kaip tik pasitarnaudami [...] sų tautos priešams ir [...] m. kelią tam ko lietuvis [...] laimėti — laisvę Lietuv[...]

I. Be[...]

Kanados Lietuvė Rašytoja Paruošė Eilėraščių Rinkinį

New York (LAIC) — Viena iš talentingiausių lietuvaičių rašytojų Amerikoje, Marija Aukštaitė, po sunkios operacijos pradėjo atsigauti ir grįžta prie savo kurybos. Rašytoja gyvena Montrealyje ir yra paruošiusi "Sielos Simfonijos". [...] kalas apima 160 eilėraščių [...] kirstytų į šešis skyrius [...] Erškėčius", "Simfonija [...] šarų Rasomis", "Likimo [...] petais", "Pilkais Take[...] ir "Aušrų Labirintais".

Raudonąsis Tvanas Plinta Stockholmo Knygynuose

Stockholm (LAIC) — Igno Jurkuno Seiniaus tik pasirodęs švedų kalba veikalas Den Roda Floden Svammer Over (Raudonasis Tvanas Plinta) išstatytas visuose stambesniuose švedų sostinėse knygynuose.

Veikalas buvo plačiai paminėtas per spalio 21 d. Stockholmo įvykusį estų kolonijos susirinkimą, kur kalbėjo buv. Estijos Valstybės galva ir social-demokratų vadas August Rei.

Labai palankų atsiliepimą veikalas susilaukė iš Švedijos Arkivyskupo, didelio Baltijos tautų draugo, Erling Erdem.

Iš viso, veikalas recenzuojamas per visą Švedijos stambesnę spaudą,neišskiriant ir Aftonbladet, kuris yra žinomas savo palankumu Sovietų Rusijai.

1940 metais autorius i[...] "Raudonąsis Tvanas Kyl[a]" (Roda Floden Stiger), 194[...] tais — "Raudonasis T[vanas] Plinta".

Autoriui linkime netrukus [...] leisti 3-čią veikalą "Raud[onasis] Tvanas Žlunga."

LIETUVIAI!
SKAITYKIT IR PLAT[INKIT]
AMERIKOS LIETUV[Į]

RHEUMATI[C] PAINS?

Try

ALLENRU
with Lemon Juice

Men and women who suffer [...] aches and pains caused by Rheum[...] Neuritis, or Lumbago want [...] such symptoms promptly. To ge[t] relief . . . try ALLENRU! Mix [...] spoons of this fine medicine with [...] tablespoon of lemon juice in a gl[ass] water. Untold thousands of [...] ALLENRU. Get ALLENRU today [...] 85c at any drug store.

Dr. B. Kazlauskas

IŠ POLITINĖS LAISVĖS Į POLITINĘ VERGIJĄ

Po Didžiojo Karo naujai atsistačiusi Lietuvos valstybė įvedė pas save liberalinį demokratinį režimą. 1922 metų Lietuvos respublikos konstitucija vyriausybę padarė parlamente agentu ir visiškai priklausomą nuo jo. Parlamentas buvo visiškas šalies šeimininkas ir suverenas tiek įstatymų leidime, tiek ir jų vykdyme. Žodžiu tautos suverenumas parlamento asmenyje galėjo pasireikšti visame savo pilnume. Tautos suverenumas ir demokratija nepriklausomoje Lietuvoje, kaip mes toliau pamatysime, nebuvo vien tušti žodžiai.

1938 metais buvo išleista nauja Lietuvos Respublikos konstitucija. Joje buvo užsibrėžta suderinti tautos reprezentacinio režimo principą, kuris absoliutinėje savo formoje Lietuvoje pilnai prigyti negalėjo, su valstybės prezidento stipria pozicija. Pagal naują konstituciją Respublikos prezidentas buvo renkamas specialiųjų tautos atstovų 7 metams. Parlamentas buvo renkamas 5 metams ir vykdė vyriausybė darbų kontrolę. Naujoji konstitucija, kaip ir 1922 metų, pramatė respublikos piliečių lygybę, neatsižvelgiant į jų kilmę, rasę, religiją, bei pasaulėšiurą.

Tautos atstovavimas valstybės reikalų tvarkyme tiek pirmame, tiek antrame konstituciniame periode reiškėsi per įvairias politines partijas, organizacijas, kooperatyvus, ekonomines bendroves. Politinis gyvenimas nepriklausomoje Lietuvoje buvo labai gyvas. Demokratinės politinių, bei kulturinių organizacijų laisvės, spaudos laisvė ir susirinkimų bei žodžio laisvės buvo tiek valstybės piliečių tiek vyriausybės ypatingai branginamas.

ORGANIZACIJOS LAISVĖ. Nepriklausomoje Lietuvoje veikė šios politinės partijos: Krikščionių Demokratų Partija. Tai buvo didžiulė ilgą metų eilę su kitomis katalikiškos krypties partijomis prie valstybės vairo stovėjusi partija.

UKININKŲ SĄJUNGA — katalikiškos krypties darbininkų partija. Turėjjo savo kooperatyvus, bankus, ekonomines bendroves.

DARBO FEDERACIJA — katalikiškos krypties darbininkų partija.

Šios trys krikščionybės principus savo politinėje veikloje padėję partijos savo nuopelnų sąskaitoje turi pravestą didžiulę žemės reformą, ekonominio gyvenimo stabilizavimą ir kt.

Socialistinės ideologinės buvo šie susigrupavimai:

SOCIALDEMOKRATŲ PARTIJA — tarptautinės socialdemokratijos pavyzdžiu susiorganizavusi ir socializmo principų prilaikymo Lietuvos sąlygoms siekianti partija.

VALSTIEČIŲ LIAUDININKŲ PARTIJA — mažažemių ukininkų, žemdirbių ir smulkiosios socialistinės buržuazijos reikalų gynėja.

UKININKŲ PARTIJA — socialistinis ukininkų sąjudis.

Be katalikiškos krypties ir socialistinių susigrupavimų buvo grynai tautinė nacionalistinė grupė "Pažanga", vėliau persiorganizavusi į Tautininkų Sąjungą, kuri savyje burė prieškarinius nacionalistinius veikėjus, kaip buvusį ilgalaikį Valstybės Prezidentą Antaną Smetoną, buv. Ministerį Pirm. Prof. Voldemarą ir kt.

Iš aukščiau suminėtų politiniu susigrupavimų spinduliavo ir jų įtakoje kurėsi ir demokratine kryptimi ugdėsi įvairios jaunimo organizacijos, kurios auklėjo politinėms partijoms busimuosius lyderius, veikėjus, o valstybei vadus, bei laisv ir tėvynę mylinčius piliečius.

ATEITININKŲ FEDERACIJA — katalikų inteligentų organizacija apimanti tiek mokslus be-einantį jaunimą, tiek jau baigusį ir akademinius katalikų sluoksnius.

VARPO SĄJUNGA — socialistinio mokslus einančio jaunimo susigrupavimas.

NEO-LITRUANIA — tautinės studentijos ir akademinių tautinių sluokanių susigrupavimas.

SKAUTŲ ORGANIZACIJA — tarptautinio pobudžio, bet turėjusi didelį pasisekimą jaunimo tarpe.

PAVASARIO FEDERACIJA — tai sena ir galingiausia visoje Lietuvoje katalikų jaunimo organizacija. Tiesa, ji buvo tiesioginiai laimo jaunimo organizacija, bet dėl savo populiarumo buvo išsiplėtusi ir į miestus.

JAUNIMO SĄJUNGA — socialistinio kaimo jaunimo organizacija.

Iš visų didžiausia buvo grynai nepolitine karinio-kulturinio pobudžio "Šaulių Sąjunga". Jos tikslas buvo kulturintis ir kariniai rengtis tėvynę ginti.

Negalima čia nepaminėti plačiai išsišakojusios "Jaunųjų Ukininkų" ratelių organizacijos. Ji buvo grynai profesinio parengimo organizacija veikianti sveikais tautiniais pagrindais.

Lietuva yra perdem katalikiškas kraštas. Katalikai sudaro 87 procentus visų gyventojų. Todėl nenuostabu, kad katalikiškų organizacijų veikimas buvo geriausias. Jis buvo sukoncentruotas į Katalikų Veikimo Centrą (K. V. C.), kurio skyriai buvo išsiplėtę po visą Lietuvos valstybės teritoriją. K. V. C. buvo Lietuvos episkopato globoje ir jo veikimas buvo garantuotas konkordatu. Tai buvo didžiulė galinga demokratijos institucija. K. V. C. leido laikraščius, žurnalus, knygas, išlaikė skaityklas, bibliotekas ir t.t.

Nors dar visai jaunas bet jau daug pozicijų užsikariavęs buvo Krikščionių Darbininkų sąjudis

Be čia išvardintų buvo visa eilė tiek suaugusių tiek jaunimo organizacijų, kurių tikslai buvo grynai kulturiniai, meniniai, moksliniai bei labdarybės. Per visas šias organizacijas lietuvių tauta žengė kulturinio ugdymosi, ekonominio gerbuvio kėlimo ir valstybinės-politinės laisvės keliu.

SPAUDOS LAISVĖ NEPRIKLAUSOMOJ LIETUVOJ

Per ilgus amžius nelaisvėje šviesos ištroškusi Lietuvių tauta su didžiausiu dvasiniu pakilimu, atkovojusi savo laisvą po D. Karo puolėsi prie knygos ir periodinės spaudos.

Nepriklausomoje Lietuvoje kiekviena iš aukščiau išvardintų politinių grupių bei organizacijų leido savo dienraščius, savaitraščius ir kitus periodinius leidinius, kurie buvo gausiai skaitomi.

Nepriklausomoje Lietuvoje prieš sovietinio režimo įvedimą buvo 7 dienraščiai, 28 savaitraščiai, 15 savaitinių žurnalų, 71 mėnesinis žurnalas. Dviems su pusę milijono Lietuvos gyventojų spauda siekė pusantro milijono tiražą.

Be periodinės spaudos leidžiama įvairių tiek politinio, tiek mokslinio, tiek beletristinio turinio knygų.Jų čia visų ir išvardinti neįmanoma.

SUSIRINKIMŲ IR ŽODŽIO LAISVĖ NEPRIKLAUSOMOJ LIETUVOJ

Nepriklausomoj Lietuvoj buvo visiška susirinkimų ir žodžio laisvė. Kiekvienas laisvės meto sekmadienis ar šventadienis buvo proga vienos arba kitos politinės ar kulturinės organizacijos kongresui, konferencijai. Kiekvienas toks suvažiavimas sostinėje ar kitame mieste virsdavo ištisa tautine manifestija. Be politinės ar kulturinės programos, įvykdavo dar sporto olimpiados, masinių chorų (5-10,000 dainininkų) koncertai, eisenos, folkloro šventės, arklių lenyktynės, misterijų vaidinimai ir t.t. Yra neužmirštamos metinės įvairių partijų konferencijos su turtinga programa, gyva vyriausybės kritika su kraštui charakteingu politiniu sąmojumi.

Tiesa, po 1927 metų Lietuvos valstybės politinis vaizdas savo formos atžvilgiu kiek pasikeitė. Buvo pradėtas naujas nepartinio gyvenimo bandymo periodas.Bet ir šiame periode tauta rado budus reikšti savo politiniam nusistatymui. Ir pačios politinės partijos toli gražu nebuvo išrautos su šaknimis iš tautos gyvenimo. Jų spauda liko ir toliau ir buvo labai plačiai skaitoma. Politinių partijų lyderiai, vadai ir nariai nebuvo persekojami ar suimami. Jie lėmė tiek politinį, tiek kulturinį ir ypač ekonominį krašto gyvenimą. Ir šiame kai kieno "fašistiniu režimu"apšauktame periode krašto gyvenimas mirgėte mirgėjo įvairių grupių šaukiamais suvažiavimais, kongresais ir mitingais. Juk neužmirštamos yra Katalikų Veikimo Centro metinės konferencijos, kuriose susirinkdavo tukstančiai iš visų Lietuvos vietų, įvairių luomų dalyvių. Tos konferencijos budavo kartais gana politinėmis ir vyriausybė susilaukdavo rimtos kritikos. Tą patį galima pasakyti apie Pavasarininkų kongresus ir kitų grupių suvažiavimus bei eilinius susirinkimus.

Trumpai kalbant po laisvos demokratinės Lietuvos kaimus ir miestus skambėjo kilnus laisvas lietuviškas žodis.

Į POLITINĘ VERGIJĄ

Visose Lietuvos respublikos sudarytose sutartyse su Sovietų Sąjunga (1920 metu Taikos Sutartis, 1926 metų Nepuolimo ir Draugiškumo sutartis, 1939 metų Savitarpinės Pagalbos sutartis) ši pastaroji užsiangažavo nepažeisti ir gerbti Lietuvos respublikos nepriklausomybę ir pasižadėjo jokiu atveju nesikišti į Lietuvos valstybės vidaus santvarką. 1940 metų birželio 15 dieną Sovietų Sąjunga visus šiuos savo iškilmingus pasižadėjimus sulaužė ir militariniai užėmė Lietuvos valstybės teritoriją. Nieko nelaukdama Sovietų Sąjunga suformavo naują Lietuvos vyriausybę, kuri netrukus pravedė rinkimus į tariamą seimą. Šie rinkimai, kaip ir pati vyriausybė bei sovietinis veikimo metodas, buvo visiškai neteisėti ir priešingi demokratiniams principams. Šių rinkimų priešingumas demokratinėms tradicijoms yra tame, kad jų pasirengimo periode buvo visos politinės demokratinės partijos uždarytos ir jų vadai suimti. Buvo leista rinkimams rėžtis ir kandidatų sąrašą paremti tik vienai komunistų partijai. Kad demokratiškiau skambėtų ir atrodytų nežinantiems, komunistų partija rinkimams parengė kandidatų sąrašą, kurį pavadino faktiškai ne-egzistavusios "Lietuvos Darbo Sąjungos" sąrašu. Keletas socialistinių grupių vadų išdrįsusių formuoti antrąjį kandidatų sąrašą buvo suimti ir įkalinti . Esant tik kandidatų sąrašui, rinkimų rezultatai buvo iš anksto aiškūs. Tokiu budu išrinktasis "parlamentas" begėdiškai sau pasisavino teisę balsuoti už Lietuvos prijungimą prie Sovietų Sąjungos.

Sovietų Sąjunga ne tik kad panaikino Lietuvos valstybės nepriklausomybę, bet ir atėmė jos piliečiams minimalines demokratines laisves ir įvedė Hitlerio terorui prilygstantį arba net jį kai kur pralenkiantį režimą. Kad šis teigimas nebutų vien "Tuščia demokratijos ir sąjungininkų priešų fašistinė propaganda", leiskime kalbėti faktams.

POLITINIŲ PARTIJŲ IR ORGANIZACIJŲ LIKVIDAVIMAS

Raudonosios Armijos įkandin Lietuvon atvyko su ištisu gerai paruoštu darbo planu Maskvos ekipas ir politinė policija NKVD. Pirmiausiai buvo duotas smugis lietuvių tautos demokratinei sistemai, sulikviduojant visas politines partijas ir jų vadus. Taip buvo tuojaus pat dekretais arba policinėmis priemonėmis uždaryta visos politinės partijos. Buvo leista veikti ir visaip siausti tik komunistų partijai, kuri Lietuvoje — žemės ukio krašte — buvo labai nepopuliari ir nemėgiama. Visoje Lietuvoje komunistų priskaitę vos virš tukstančio narių, kurių tik apie 200 buvo lietuviai, kiti visi buvo svetimšaliai arba svetimos lietuvių tautai kilmės: rusai, žydai, karaimai ir kt. Šiai partijai buvo pavesta tvarkyti visi be išimties Lietuvos reikalai. Tai buvo netiesioginis sovietinės Lietuvos reikalų tvarkymas, bet sovietinės valdžios kontrolė. Tiek komunistų partijos viršunėse, tiek visose sovietinėse įstaigose sėdėjo Maskvos kontrolieriai ir instruktoriai. Nieks nieko laisvai savo iniciatyva laisvai daryti negalėjo.

Demokratinių partijų: Socialdemokratų, Valstiečių Liaudininkų, Krikščionių demokratų ukininkų sąjungos, Darbo Federacijos lyderiai, vadai ir provincijos veikėjai buvo suimti, įkalinti arba išvežti į tolimuosius Sibiro lagerius nežinomam likimui.

Taip buvo suimti šie partijų lyderiai ir vadai bei valstybės vyrai: Stulginskis, buv. ilgalaikis Valstybės Prezidentas — Ukininkų Sąjungos lyderis, prof. Bistras — buv. Ministeris Pirmininkas, Krašto Apsaugos ir Švietimo Ministeris — Krikščionių Demokratų Partijos lyderis, prof. Dovydaitis, buv. Ministeris Pirmininkas ir Dr. Ambrozaitis, buv. Steigiamo Seimo narys — abu Darbo Federacijos lyderiai, Advokatas Toliušis ir dipl. teis. Mackevičius — Valstiečių Liaudininkų Partijos lyderiai, prof. Kairys ir Bielinis — Socialdemokratų partijos lyderiai, profesorius Voldemaras, buv. pirmas Lietuvos Ministeris Pirmininkas, Bizauskas, buv. Įgaliotas Ministeris Londone ir Washingtone, Čarneckis, buv. Igaliotas Ministeris Romoje, Ministeriai vidaus valstybinėje tarnyboje: Merkys, Sutkus, Čaplikas, Masiliunas, Indrišiunas, Tamošaitis ir kt.

Įdomiausias ir charakteringiausias atsitikimas yra Užsienių Reikalų Ministerio Urbšio. Jis 1940 metų birželio mėnesį buvo pakviestas Maskvon išsiaiškinti susidariusią labai komplikuotą padėtį ir patikrinti Lietuvos respublikos palaikumą Sovietų Sąjungai. Maskvoje jis buvo internuotas, vėliau suimtas ir nieks nežino kur jis dingo Istorijoje negirdėtas diplomatinis skandalas: suimamas draugiškos valstybės Ministeris atvykęs atlikti jam jo vyriausybės pavestus uždavinius.

Buvo suimti taip pat beveik visų ideologinių organizacijų vadai, butent: "Pavasario" Federacijos, Ateitininkų Federacijos, Krikščionių Darbininkų Sąjungos, Jaunimo Sąjungos, Katalikų Veikimo Centro, Šaulių Sąjungos, Jaunosios Lietuvos ir kt. Yra neįmanoma išvardinti visus suimtuosius nes 1940 metų birželio mėn. 17 d. ir rugpiučio mėn. 24 d. laikotarpy t. y. per 2 sovietinio ("demokratiškiausio pasaulyje") režimo mėnesius buvo suimta ir nežinomam likimui kažkur išgabenta 12,000 geriausių rinktinių Lietuvos valstybės piliečių. Šie suėmimai tai buvo tik sovietinio režimo debiutas. Teroras ir areštai tęsėsi sistematiškai, planingai per visus 1940 metus ir savo kuminacinį punktą pasiekė 1941 metų birželio 14 ir 15 d.d. naktimis. Tukstančių tukstančiai žmonių buvo atplėšti nuo jų šeimų, nuo nuosavybės, nuo tėvynės ir nežmoniškiausiom transporto priemonėm išgabenti į tolimiausius Sibiro ar kitus laukinių kraštų darbo lagerius. Jie visi buvo apšaukti "priešsovietiniu elementu" ir "liaudies priešais" vien dėl to, kad jie mylėjo savo tėvynę, laisvę, buvo prisirišę prie savo labai sunkiu darbu įsigytos nuosavybės. Taip per vienus sovietų valdymo metus nuo 1940 m. birželio mėn. 14 d. iki 1941 m. birželio 22 d. mažoje 2,5 milijonų gyventojų valstybėje buvo nužudyta, suimta, įkalinta arba ištremta į Rusijos tyrus 40,000 žmonių. Daugelis politinių kalinių buvo pačioje jų tėvynėje nukankinti ir sumesti į masinius grabus. Taip buvo rasti masiniai grabai: Rainių miške (prie Telšių-, Pravieniškiuose ir Petrašiunuose.

DEMOKRATINĖS LAISVOS SPAUDOS LIKVIDAVIMAS

Laisvoji demokratinė spauda Lietuvoje buvo visa be išimties panaikinta. Visi anksčiau minėti leidiniai buvo uždaryti, jų turtas nusavintas ir konfiskuotas. Visų laikraščių redaktoriai ir žurnalistai buvo suimti ir sukišti kalėjiman. Daugelis iš jų buvo nuteisti ilgalaikiam kalėjimui ir sunkiems darbams.Vietoje buv. laisvos spaudos sovietinė valdžia leido Lietuvai tik 27 leidinius su 25,000 tiražu. Juos užpildė Tasso agenturos Kauno skyrius, Komunistų partijos komunikatai bei straipsniai ir sovietinių valdžios organų pranešimai. Seni buvusių laikraščių komplektai buvo sunaikinti arba išgabenti.

Lietuviška knyga buvo taip pat skaudžiai paliesta. Visos knygų leidyklos buvo be jokio atlyginimo nacionalizuojamos ir joms įvesta griežta komunistų partijos kontrolė, kurią vykdė iš Maskvos atsiųsti specialųs kontrolieriai. 118,542 knygos buvo išimtos iš rinkos bei bibliotekų. 45,000 knygų buvo sunaikinta. Visi svarbųs archyvai ir kai kurios bibliotekos buvo išgabenti į Rusiją.

(Tąsa nuo 4-to pusl.)

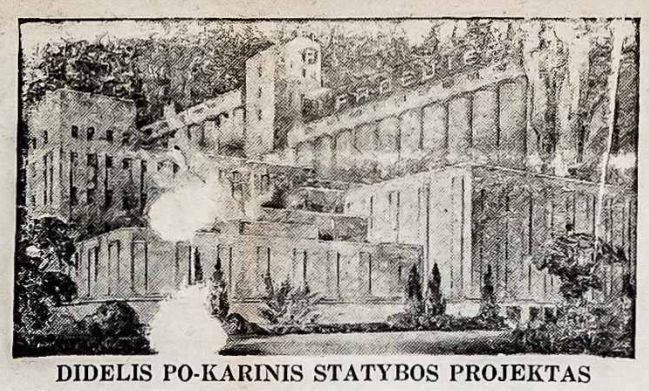

DIDELIS PO-KARINIS STATYBOS PROJEKTAS

Milwaukee, Wisconsin — Naujas $2,250,000 salyklų namas, dabar statomas Wisconsine, del Froedtert Grain & Malting Co., Inc. Sekančiais 1947 metais bus vėl padidinta.

ŠIEMS 1946 NAUJIEMS METAMS

Kartą vėl aplinkui metai apsisuko —
Kraujuotoj terionėj tarp saulės ir ruko.
Lenktynių, žudynių angoje, audringai —
Žmonijos kulturai grumojant šiurpingai.

Kas metą belaukiant ką norint geresnio.
Ramybės, o vargšams, buvimo lengvesnio.
Bet metas po meto bedugnėn sau eina —
Karionių ir skurdo vis ta pati daina.

Beriedant, beskubant sulauksim lengvatos:
Žmogžudžių grobimai ir kitos akvatos —
Priseis čia palikti. Kas plėšti mylėjo,
Ras tokį sau kraitį kokį pats sudėjo.

Taip, metas po meto nestojant žygiuoja!
Nepaisant kas džiaugias ar kas aimanuoja.
Už šimto metelių ateities skaitlinės —
Bus laikas kitokis — ATOMO gadynės.

A. J. JOTIS

Skupumas Labai Daug Kainuoja

Skupumas labai daug kainuoja, o sykiais iš didelio skupumo net turi palikt šį pasaulį pirm laiko.

Skupus žmogus sugrėbtų viso pasaulio pinigus, jeigu jis galėtų, nes jis turi pinigų ligą, jam niekas kitas nerupi ir jam niekas nemiela nė šeimyna, nei draugai. Vien tik pinigai. Jis pamiršta apie sveikatą ir apie musų trumpą gyvenimą pasaulyje. Bet ateis laikas, turės padėt grėblį ir gailėtis klaidų. Broli ir sese! Neapsivilk savęs, nepamiršk savo brangiausiojo turto — Sveikatos. Tai tik vienas ir vienatinis turtas pasaulyje, dėl tavęs yra Sveikata. Jausdamas Reumatizmą, rankų-kojų skaudėjimą, Neuralgiją, dieglius, rankų kojų tirpimą, ir neatidėliok, mesk tą skupumą ir tuojaus reikalauk DEKEN'S OINTMENT, kuris tukstančiams pagelbėjo nuo virš minėtų skaudėjimų. Garantuojam pagelbą ar pinigus gražiname. Klauskite taip: DEKEN'S OINTMENT.

Stebėtinai greitai prašalins minėtus skausmus. Kaina 2-oz. $1.00; 4-oz. $2.00; pinigų taupymo ekstra didelė dėžė 16-oz. $5.00...

DEKEN'S OINTMENT COMPANY
P. O. Box 666, Newark 1, N. J.

Veteranų Žinios

KL. — Motina praneša, kad sunus neteko vienos akies ir kad jo rekordas parodo kad jo sveikata tikrai bloga. Ji klausia kodel jis nepaliuosuotas.

Atsak. — Karo metu vyrai buvo reikalingi už linijų pildyti pareigas kurios buvo labai reikalingos padėti jų draugus kovose. Bet dabar viskas kitaip, ir tikime, kad jųs sunus bus sugražintas, bus paliuosuotas ir dar gaus "disability" pensiją. Jeigu įteiksite mums pilną vardą ir visas kitas informacijas, mes ištyrinėsime šį dalyką ir jums tiesiog pranešime.

Mokslo Kampelis

RAŠO ALPHA

APLINK PASAULĮ Į 83 MINUTES

Pasažierine raketa kelionė bus labai įdomi, ne tiktai kaipo naujovinis bandymas, bet kaipo laiko sutaupymas. Skubiais biznio reikalais galima bus sėst raketon New Yorko stoty ir skristi į Los Angeles greičiau negu žemė sukasi apie savo ašį. Tokiu greitumu skrendant, dienos pasidarys jaunesnės neg musų priprastos, skaitant po 24 valandas į parą. Tokioj kelionėj pasažieras pralenks saulėlaikį arti trejetą valandų savo skridime.

Skrendant raketa, aplink žemę bus galima apskrist į 83 minutes.

Be abejonės, pirm neg mes pradėsim tą skridimo aplink žemę kelionę, turėsime nugalėti pastojančias kelią aplinkybes. Inžinieriai turės padidinti "džet" raketos motorų greitį ir prie to dar reikės gauti pajėgingesnį kurą. Tas pajėgingesnis kuras numatomas atominėj energijoj. Pageidaujama yra ir geresnė raketoj skridimo metoda — tai yra skridimas pradžioje ir jos nusileidime.

Tačiau po to visko — mes galime sakyti, kad šis raštas yra tik sudėtinis inžinierių spėliojimas, kuris teoretiškai yra suprantamas, kad raketa gali atlikti tą darbą, apie kurį mes kalbame; rakėtos inžinieriai yra patenkinti tuo naujoviniu susisiekimo išmislu. Jei ko truksta, tai truksta cento, kad tą progreso darbą pastumėjus pirmyn, o laikui bėgant, visos kliutis, pastojančios kelią tai raketos pirmynžangai bus nugalėtos.

Masto raketos bus labai naudingos ištirimui dar iki šioliai neištirtos žemės atmosfėros. Skysčio kuras del raketinių motorų jau ištobulintas, ant tiek, kad jau šiandien su jomis galima pakilti į aukštį nuo 100 iki 200 mylių.

Su naujoviniai išrastos raketos pagelba mes galėsime daug ką išsimokinti apie oro srioves; apie viesulas, apie kylančius ir slugstančius elektrinius sluogsnius, kurie daro įtaką į radijo perlaidas, apie kosminę (visatos) spindulių gamtą, meteorus, apie nematomus trumpus saulės spektro spindulius ir taip toliau.

AMERIKOS LIETUVIS
The American Lithuanian Weekly published every Saturday by Gabriel A. Kyba, 14 Vernon St., Worcester, Mass.

Yearly subscription: In U. S.	$2.50	In Foreign Countries	$3.50
Two Years Subscription	$4.00	Two Years Subscription	$5.00
One half year	$1.50	One Half Year	$2.00

Single Copies ..... 5 cents
Advertising rates on application

Amerikos Lietuvis savaitinis laikraštis, išeina šeštadieniais, leidžiamas G. A. Kybos, 14 Vernon St., Worcester, Mass.

Metinė prenumerata: S. V.	$2.50	Užsieniuose—Kanadoje	$3.50
Dviem metam	$4.00	Dviem metam	$5.00
Pusei metų	$1.50	Pusei metų	$2.00

Prenumeratos pradžia skaitosi nuo užsirašymo dienos. Prenumerata turi but apmokėta iš anksto.

Entered as Second Class Matter September 29, 1914, at the Post Office at Worcester, Mass., under the Act of March 3, 1879.

"LIETUVOS KELIAS Į LAISVĘ"

Ministerio Žadeikio žodis tartas, A. L. Kongrese, 1945 m. lapkričio 30 d., Congress Hotel, Chicago.

Gerb. Amerikos Lietuvių Kongreso Pirmininke,
Brangūs Kongreso Delegatai ir Dalyviai:

Net iš tolimų kampų Amerikos susirinkote šiandien čia Čikagoje skaitlingiausiame lietuviškos išeivijos centre, vedami vienos kilniausios idėjos: prisidėti su visa savo moraline ir materialine galybe prie Lietuvos vadavimo, prie Lietuvos pavergtų ir išblaškytų sunų ir dukterų suraminimo, prie išplėštos Lietuvos nepriklausomybės sugrąžinimo. Šis Lietuvos bičiulių suvažiavimas yra brangintinas istorinis įvykis. Vakar sveikindamas Jus Lietuvos vardu, linkėjau Jums pasisekimo lietuviškos talkos darbe. Bukite tikri, kad Jusų pastangos ir Jusų širdingi ir teisingi norai nenueis niekais, bet anksčiau ar kiek vėliau duos vaisių. Bendrojo Am. Liet. Fondo teikiamoji šalpa yra stačiai išganinga, nors dar ir nevisur esanti.

Atsiminkite, kad Lietuva Jusų gimtinė ir Jusų tėvų kraštas nors sunkiai kenčia pavergta ir nors jos kunas raudonosios meškos ir dantingų vilkų žalojamas, bet Lietuva, kaipo kraštas, kaipo valstybė tebėra gyva; Lietuva yra nemirtinga, kaip ir lietuvių tauta: ji buvo, yra ir bus. Lietuvos žmonės nepasidavė vokiečiams, nepasiduos ir maskoliams. Tą gerai žino imperialistai-bolševikai ir jų tarnai-pastumdėliai.

Šiuo pat momentu kai mes čia sėdime šioje puošnioje patalpoje, Lietuvos jaunimas tukstančiais kovoja kryžkelėse, kaimuose, laukuose ir miškuose Maskvos pastatytus atėjunus, grėbliais ir šakėmis ragindami juos išsikraustyti. Nors karas baigtas, bet Lietuvoje šiandien nėra dar ramybės ir buti negali.

Tiesa, kad rusai lend-lease ginklais ir Amerikos bei Britų armijų padedami vakaruose, išvijo smogikus hitlerininkus iš Lietuvos. Vienu engėju liko mažiau, bet ar Lietuvai lengviau, kad vokiečių vietoje patys rusai atsisėdo? Pasikeitė tik spalva okupantų. Vokiečiai ketino Lietuvoje pasilikti, dabar raudonieji rusai ketina pasilikti, nors yra pasirašę Atlanto Čarterio vykdymo pasižadėjimą. O tas pasižadėjimas reikalauja, kad visoms nuo priešo nukentėjusioms ir laisvės netekusioms tautoms, taigi ir Lietuvai, butu karui pasibaigus grąžinta nepriklausomybė. Ką gi tat reiškia rusų neišsikraustymas iš Lietuvos? Vieno iš dviejų — arba jie skaito kad karas dar nebaigtas, arba kad Maskva, eidama Ivano Baisiojo ir Katrės 11-sios pėdomis, skaito Lietuvą jau esant permanentiškai įjungta į Sovietų Sąjungą. Ši pastaroji versija beabejo butu skaudi tikrovė, jei Sovietų Sąjunga butų visagalinti, nors dabar ir yra rusų nacionalistinio bolševizmo rankose. Pasaulis kitaip galvoje; gi Amerika ir kitos galybės yra pasakiusios rusams savo griežtą ne. Lietuvos žmonės neabejoja del rusų imperializmo tikslų del to tai jie ir kovoja tą nuožmų Lietuvos laisvės uzurpatorių visomis priemonėmis. Ne del ko kito, o tik del rusų okupacinio metodo laukinio žiaurumo apie 35,000 nekaltų lietuvių pateko Sibiran, apie 150.000 Lietuvos piliečių yra pasitraukę į kur? gi į tą pačią Vokietiją nuo kurios režimo teko Lietuvai tiek daug nekentėti! Tas faktas matomai liudija tą, kad vokietys pavergėjas tremtiniams atrodė žmoniškesnis nei rusas "išlaisvintojas."

Kovos kelias lietuvių beliko vienintėlis kelias, nes juk ir Jusų Lietuvai padovanotas varpas ne ką kitą sako:

Skambink per amžius vaikams Lietuvos, —
Tas laisvės nevertas kas negina jos! 5

Toji lietuvių kova del nepriklausomybės atgavimo eina jau penkti metai ir eis iki nebus tikslas atsiektas!

Musų tarpe yra ir laikui bėgant atsiras daugiau, kurie klaus: ar gi gali keturmilijoninė tauta ką laimėti prieš 50 kartų skaitlingesnę Sovietiją? Atsakymas į tai yra vienas:. Taip, tikrai gali laimėti, nes yra tam visai realių progų. Štai jos:

Moralinė galybė yra musų pusėje, nes lietuviai kovoja del savo tautos laisvės, žmonių gerovės ir nepriklausomybės, — kada nacional bolševizmas stoja už vergystę, baudžiavą ir tautų naikinimą.

Musų pusėje yra teisė ir teisybė, — o tai yra niekad nerudijantis ginklai, — kai rusų bolševizmo rekordas liudija apie iškilmingų pasižadėjimų išniekinimą, apie sutarčių sulaužymą, apie rinkimų falsifikaciją, apie mažesniųjų tautų valios suklastojimus. Yra teisingai sakoma: "You cannot fool all the people all the time."

Musų pusėje demokratijų simpatijos; — juk yra gi nuo senovės sakoma: vox populi, vox Dei — žmonių balsas, Dievo balsas; gi Sovietijoje kas?—jėga ir prievarta—ukazy ir prikazy, kurie tik Hitleriui imponavo kai jie ėmėsi bolševikų metodus kopijuoti;—mes gi statėme ir statysime Lietuvos ateitį ant demokratinių pamatų, kai rusų tauta priversta garbinti arba monarkijos absoliutizmą arba raudoną totalitarinę diktaturą kaip kad dabar yra, — o juk demokratizmo idėja šimtmečius gyvuoja ir plinta, tuo tarpu kai diktaturos iškyla, bet netrukus sužmenka, kaip pertempta puslė. Diktatura ricinos rolėje. — suprantama; bet ricina duonos vietoje yra nonsensas.

Mes mažųjų tautų bičiuliai stovime už visų tautų nepriklausomybę, už asmens laisvę ir už didžiumos valią, — tuo tarpu kai rušiskas bolševizmas laisvę tepripažįsta tik komunistų kolektyvui arba partijai ir komunistinei santvarkai atlaikyti nuo sugriuvimo, griebiasi tokių priemonių kaip veto, slaptos NKVD policijos, keršto (purge) ir Sibiro.

Mes tikime į "keturias laisves," kurios yra žmonijos idealas ir įkvėpimas, gi rušiskas bolševizmas veidmainiaudamas vieną sako kitą daro: religijos persekiojimas vadinamas sąžinės laisve, garbinimas diktaturos vadinamas spaudos laisvė, laisvi ir progresyvųs ukininkai praminti kulakais ir liaudies priešais; darbininkams streikuoti nevalia, nes juk komisarinė pareiga yra jais pasirupinti.

Mes tikime ir siekiame taikos teisybėje, gi Maskva "tebepušina" pasaulio revoliuciją prievartavimo atmosferoje.

Galop, juk lietuviai nevieni, mažosios tautos sudaro didžiumą, — na ir pačioje Sovietijoje juk nevisi ten NKVDistai, komunistai ir imperialistai tėra. Be to atsimintina, kad lietuvių tauta įvertina rusų tautos draugystę 1920m. taikos sutarties formoje, ir trokšta kad ji grįžtų.

Taigi matome, kad Lietuvos nepriklausomybės progos ne vėjo grystos. Lietuvos progos ir keliai į laisvę yra objektyvus ir išmėginti ir mes laimėsime, kaip kad ir Prezidentas Roosevelt kad pranašavo. Tikėkime, darbuokimės vieningai ir musų brangioji Lietuva vėl bus laisvą, demokratiška, lietuviška ir nepriklausoma.

PERSKRIDO AMERIKĄ Į PENKIAS VALANDAS, SEPTYNIOLIKA MINUČIŲ
Washington, D. C. — Amerikos pirmas po-karinis bomberis perskrido visas Suvienytas Valstijas, į 5 valandas, 17 minučių ir 34 sekundų, greičiausias laikas istorijoj. Skridimas prasidėjo iš Long Beach, California ir užsibaigė Washington,D. C., 2,290 mylių tolumo, skrendant po 432 mylias į valandą. Iš kairės į dešinę, oro štabo vedėjas gen. Reuben C. Hood; kap. Glen W. Edwards ir leit. pulk. H. E. Warden, vairuotojai; ir inžinierius Chester Goen, kurs suplanavo naujo atomiško amžiaus bomberį.

Amerikos Lietuvių Misijos, Lietuvai Vaduoti Sąjungos, Amerikos Tautininkų Centro ir American Friends of Lithuania Pareiškimas Vieningos Veiklos Klausimu.

Saryšyje su Amerikos Lietuvių Tarybos 1945 metais lapkričio 29, 30 ir gruodžio 1 d.d. sušaukto suvažiavimo vieningos veiklos rezoliucija mes randame reikalo pasakyti štai ką:

1—ALM-LVS ir siekia vieno ir to paties tikslo — nepriklausomos Lietuvos atkurimo. Todėl jų veiklos subendrinimas yra logiškas ir butinas dalykas. Tačiau skirtinga šitų dviejų. Taganizacijų istorija ir savarankiškas kiekvienos jų charakteris kalba už tai, kad jų veiklos subendrinimo reikia ieškoti ne vienos kurios jų įsijungime į kitą ar atbulai, bet VIENO BENDRO AUKŠČIAUSIO AMERIKOS LIETUVIŲ KOMITETO įkurime, kurs tikrai butų pilnateisis visos Amerikos lietuvių visuomenės atstovas ir teisėtas jos vieningos valios reiškėjas. ALM-LVS ir joms giminingos organizacijos siulo Amerikos Lietuvių Tarybai bendru susitarimu sudaryti tokį komitetą ir sutinka, kad Amerikos Lietuvių Taryba tame komitete turėtų daugumą.

2—Kalbėdami apie vieningą veiklą ir bendrą visų Amerikos lietuvių vadovybę, mes negalime neužsiminti apie kai kuriuos darbus, kuriuos dabartiniu metu mes dirbame paskirai. Pirmoje eilėje mes turime galvoje Willis—Kelly rezoliuciją, kuri, kaip žinoma, lapkričio mėnesio pradžioje buvo įnešta į Jungtinių Valstybių Kongresą. Mes esame įsitikinę — ir tai ne musų vienų nuomonė — kad tos rezoliucijos prastumimas per Kongresą Lietuvos ateičiai yra lemiamos svarbos dalykas. Lygiu budu mes suprantame, kad Amerike Lietuvių Tarybos pritarimas tos rezoliucijos prastumimo pastangoms taip pat nėra be reikšmės. Deja, Amerikos Lietuvių Tarybos spauda tos rezoliucijos įnešimą į Atstovų Rumus ir į Senatą sutiko abejingai ir net nepalankiai. Amerikos Lietuvių Tarybos Čikagoje sušauktas suvažiavimas pro tą rezoliuciją praėjo tylomis. Nejaugi tai reiškia, kad Amerikos Lietuvių Taryba yra priešinga Lietuvos laisvės rezoliucijos prastumimui per Jungtinių Valstybių Kongresą? Jei taip, tai LVS-ALM ir ALT nusistatymai butų nesuderinami ir jų veiklos subendrinimas sunkiai įmanomas. Nes pastangos Willis-Kelly rezoliucijai pravesti liečia ne praeitį, kurią galima užmiršti ateities labui, bet ateitį, kurioje mes viena ar kita kryptimi turime veikti ir kurios ignoruoti mes negalime. Visiems turėtų buti žinoma, kad jei Jungtinių Valstybių Kongresas tos rezoliucijos iki vasaros atostogų nepriims, ji bus laikoma numarinta. Šito akivaizdoje, ALM-LVS ateinančių kelių mėnesių veikla pirmoje eilėje bus pašvęsta tos rezoliucijos prastumimui.

3—Mes tikime, kad Amerikos Lietuvių Tarybos Čikagoje sušaukto suvažiavimo nutarimas, kuriuo Amerikos Lietuvių Misijai, Lietuvai Vaduoti Sąjungai, Amerikos Tautininkų Centrui ir American Friends of Lithuania siuloma įstoti į Amerikos Lietuvių Tarybą ketvirtdalio teisėmis, buvo padarytas gerais norais. Tas įsitikinimas ir paskatino mus išdėstyti musų pažiuras į vienybę ir nurodyti kelią, kuris, musų nuomone, artimiausiu laiku gali nuvesti į ALT ir ALM-LVS veiklos subendrinimą. Veiklos subendrinimo detales privalėtų nutarti ALT ir ALM-LVS atstovai, susirinkę artimoje ateityje. Su gilia pagarba,

ANTANAS OLIS, JUOZAS BACHUNAS, JUOZAS TYSLIAVA—
Amerikos Lietuvių Misijos vardu.

PIJUS J. ŽIURYS, KAZYS KARPIUS
Lietuvai Vaduoti Sąjungos vardu.

A. S. TREČIOKAS, VYTAUTAS ABRAITIS —
Amerikos Tautininkų Centro vardu.

DR. M. J. COLNEY
American Friends of Lithuania vardu.

IŠ POLITINĖS LAISVĖS...

(Tąsa nuo 3-čio pusl.)

SUSIRINKIMŲ IR ŽODŽIO LAISVĖS PANAIKINIMAS

Kada visos lietuviškos partijos, organizacijos, sąjudžiai, ekonominės bendrovės ir net sporto sąjungos buvo uždarytos ir vietoje jų buvo leista veikti vienintėlei komunistų partijai, bei jos globojamoms profesinėms sąjungoms ir Liaudies Pagalbos Sąjungai (MOPR - Pasaulinei revoliucijai remti organizacija), tai apie bent kokią susirinkimų bei žodžio laisvę šale šių organizacijų buvo negalima ir galvoti. Bent koks susiburimas buvo draudžiamas.Bent kokia kritika ar kitoks komentavimas įvykių negu, kad komunistų partija jį nurodydavo buvo neįmanomas. Bent vienas neatsargus žodelis nepalankus sovietiniam režimui galėjo kainuoti gyvybę arba ilgalaikį kalėjimą bei ištrėmimą Tad visų piliečių pagrindinis šukis buvo: "Tssss". Nelaimė tam, kas nesugebėjo laikytis šio šukio. Visur buvo kartojama: tylėkime, nes ir sienos girdi. Slaptos policijos agentų buvo visur pilna: gatvėse, restoranuose, kavinėse, bažnyčiose, teatruose, šeimos narių tarpe, visur, visur. Vienintėlė žodžio laisvė buvo tiems, kurie užsimerkę, kaip gaidžiai aklai kartojo jau išdirbtas banalias režimo panegirikų frazes.

BAIGIAMOSIOS MINTYS

Patiekėme trumpą apžvalgą, kaip lietuvių tauta iš politinės laisvės pateko į politinę vergiją. Maskvos vadovaujamo komunizmo ir sovietinės Rusijos simpatikai paskaitę šią apžvalgą pasakys, kad tai yra "fašistinis šmeižtas" ir "purvai." Bet, tiesos iešką net ir komunizmo išpažintojai turėtų sutikti, kad nepritarti rusiško sovietinio režimo metodams Baltijos valstybėse ar kitur, tai dar nereiškia buti fašistu. Mes manome, kad čia išvardinti faktai nieko bendro neturi net ir su pačios komunizmo doktrinos realizavimu. Priešingai toks rusiško sovietinio režimo elgimasis su perdėm demokratiška ir proletariška Lietuvių tauta, yra griežtai priešingas ne tik elementariniams demokratijos principams, bet ir pačiai komunizmo doktrinai. Mačiusiems ir pergyvenusiems tą režimą yra visai aišku, kad rusiškas sovietinis režimas Lietuvoje yra biauriausias demokratijos principų ir komunizmo doktrinos išniekinimas ir naujoji vergija. Šiomis dienomis, deja, ši vergija ir toliau tęsiasi.

Šiomis dienomis pasprukę iš po "geležinės užuolaidos" į vakarų Europą žmonės pasakoja, kad teroras ir Baltijos tautų naikinimas tęsiamas ypatingu tempu. Žmonės masiniai yra vežami į Rusijos gilumą ir talpinami į pereinamuosius lagerius, kurių baltams yra įsteigta apie 130 ties Kalinino miestu. Tuose lageriuose žmonės miršta ir nyksta iš bado ir nuo epidemijų. Pranešama, kad baltų vieton atgabenama yra rusai ir apgyvendami jų namuose bei ukiuose.

Kad šioje apžvalgoje kalbama faktais tai nėra abejonės, nes tą galima patikrinti įvairiais budais. Lai dokumentuoja šiuos faktus Sovietų Sąjunga ir lai paskelbia ir nurodo, kur dingo lietuvių tautos politinės,kulturinės ir tautinės organizacijos, kur dingo šių organizacijų vadai, veikėjai, kur dingo masis suimtųjų tiek čia išvardintų tiek neminimų. Lai paskelbia kur jie gyvena, kad tėvai galėtų surasti savo vaikus, vaikai savo tėvus, žmonos savo vyrus, vyrai savo žmonas. Lai sovietinė vyriausybė praneša, kada visi ištremtieji galės grįžti namon į savo tėvynę. Lai duočia paaiškinimų dėl teroro ir naikinimo tęsimo. Lai paskelbia, kad Lietuvoje jau liovėsi tautinis ir idėjinis persekiojimas, kad politinė policija NKVD ir kad visi palikę savo kraštą gali grįžti atgal. Ir lai leidžia visa tai patikrinti spaudos korespondentams, diplomatinėms atstovybėms, pašto korespondencija ir kitais kulturingame pasaulyje priimtais budais. Bet to sovietinis režimas niekuomet nepadarys. Įvykusių faktų niekuomet negalės dementuoti. Vadinas, tai yra tiesa. Tiesa, nes tukstančiai pergyvenę ir matę yra pasiekę kraštus, kuriuose jie laisvai gali paliudyti nekaltos, laisvę mylinčios Lietuvių tautos kančias.

Sovietų Rusija nusileidusi "geležinę užuolaidą" tarp rytų ir vakarų Europos, už jos paslėpusi nuo kulturingo pasaulio akių pasmerkiančio žvilgsnio, nori galutinai pribaigti tautas, kurios istorijoje visuomet buvo kliutimi jai galutinai užviešpatauti Baltijos jurą ir barjeru neleidžiančiu jai plėstis Europos kontinente. Bet šis jos imperialistinis tikslas nepateisina ir negali pateisinti jos naudojamų priemonių. "Tautų kalėjimo" ir vergijos sistemos ačiu Dievui, nėra busimosios tautų bendruomenės organizacijos pagrinde. Naujieji tautų teisės ir moralės principai mums duoda daug gražių vilčių. Pasaulis negalės ramia sąžine džiaugtis taika, kol bus pavergtųjų tautų. Priešingu atveju, istorija kalbės, kad šale lenku, žydų ir kitų tautu, kurios buvo naikinamos vokiškojo nacizmo, Atlanto Chartos ir Sąjungininkių Tautų Chartos epochoje pasaulio akivaizdoje buvo nužudytos Baltijos tautos ir jų nieks negynė. Kaip pasiteisins tada pasaulis,

VETERANAMS PAGELBA

KL. — Našlė kareivio klausia ar jos pensija bus sustabdyta kada ji vėl ištekės?

Ats. — Taip. Įstatymas sako, kad pensija bus išmokėta per visą amžių, jeigu neapsives.

KL. — Kita žmona kareivio rašo kad jos vyras tuoj bus paliuosuotas ir jie nutarė gyventi ant savo mažos ukelės. Daug pataisų reikalinga. Ar gali prašyti paskola iš valdžios pagal G. I. Bill?

Ats. — Pinigai turi buti paskolinti nuo bankos arba kitos paskolų įsteigos arba asmens. Valdžia, per veteranų Administration gvarantuos dalį užgirtos paskolos. Veteranų Administracija gvarantuoja 50% paskolos iki $4,000. Jeigu paskola viršytų $4,000 valdžia daugiau $2,000 negvarantuos.

KL. — Paliuosuotas nuo tarnybos veteranas serga, nori žinoti ar jis gali reikalauti medikalės priežiuros ir hospitalizacijos iš Veteranų Administracijos kaipo veteranas.

Ats. — Jeigu tavo liga neturi nieko bendro su tarnyba, gausi tik "medical attention" ir hospitalizaciją, jeigu neturi pinigų užmokėti už privatišką priežiurą. Pasiuntėme tamstai blankas kurias turėsi išpildyti gauti tokią priežiurą.

KL. — Šis veteranas nori žinoti ar jis gali pirkti daiktų nuo Smaller War Plants Corporation, savo privatiškui vartojimui.

Ats. — Visas "surplus property" turi buti vartojamas biziniams. Pardavėjai gali pirkti automoblilius, jei jiems reikalingi. Bet tukstančiai žmonių jau padavė prašymus dėl automobilių, nėr tiek automobilių kiek prašymų.

KL. — Ar veteranas 25 m. amžiaus gali prašyti leidimą lankyti mokyklą pagal G. I. Bill?

Ats. — Gali lankyti mokyklą vieną metą. Bet jeigu gali įrodyti kad įstojimas į kariuomenę pertraukė jo mokslą ilgesnis laikas jam bus paskirtas. Pasiuntėme tamstai knygelę kuri paduoda svarbesnius punktus G. I. Bill ir Public Law. 16.

Klausimai anglų kalboje greitai atsakyti. Laiškai svetimuose kalbose reikalauja vertimų ir atsakymas patrukdytas.

BIZNIS - POLITIKA - SPORTAS

Trumpi Dzukiški Epizodai

RAŠO JUOZAS V. VALICKAS

(Tąsa)

Juozas V. Valickas, Karys

nešcis. Jau nok pacio ryto nedzidukē bažnycēlē buvo prisigrudus pilna, net su kaupu, ba daug kas ajo spaviedzin, ale vis daugiausia seniai ir senēs, o jaunimas tai vaikščiojo sau po miestelį.

Nugi ir mes išējom pavaikščioc trupucį ir pasižiurēc kas kur yra. žinotē kad ant Varēnos stacijos tai cik palskai ar gudziškai utarina. Gyvatēs sarmacinas lietuviškai utaryc, ba ant stacijos žinot daug stancijonų gyvena, visokių lakudrų privažiavusių iš palščios ir iš viso balto svieto valacugų.

Šek jau ciem varšaviakam tai nei nepadzyvysi katrie cianai atvažiavį uždarbiauc. Ale ava mųs šlekcionkos nok stacijos, nemokai nei palskai, nei gudziškai, o gyvatēs švarnoja tokiu utarku kad ir pacios nesupranta, ir mus iš ulyčių dar net mužikais ir kąmais apstato ir utaryc su mumi suvis nenori. Tai ledokų mącys, ale velnias su jom, mes jų nei nepaisom, mes visciek jas valacugom ir lakudrom vadzinam.

Nugi žiurom ava pulkas mergų ataina prieš mus, tai kap lelijos skaiscios. Ogi ana ir kitas pulkas ir dar daugiau, tai bracia ne šlekcionkos, ale tai geros gaspedinēs. Ava vienas pilkas iš Mardasavo, ana iš Zarvynų, ana iš Mergažerio, iš Giražerio, iš Noškunų, iš Vydenių, iš Marcinkonių, ot tai mergos! O mes cik ir utarinam pas katrų dar cia svocijon važiuosim, katrų pazdabosim? Šek mes ir savoj ulyčioj turim užtekcinai gražių mergų, ale svecimos ulyčios ty kap trupucį priemnesnēs. Ana Petras sako, "Bracia anoj tai kap cik man pasdaboja, žiurēk Mikai ar nezrančna?" Mums bevaikšiojans, ava jau ir po mišių, jau žmonys pasipylē iš bažnyčios laukan. Dabar jau ir mes susirinkom ir pradējom pietuic. Mes už tuos sudētus pinigus pripirkom arielkos, alaus, kvaso ir pyrago, o mergos acinešē dešrų, surių lašinių, kumpio, kindziuko ir grikinių bapkų. Sudējom viskų ant žalios dernos, acisēdom ir pradējom valgyc, kici tai dar sarmacinos, ale paskui valgē. O netoli nok mus kur cik pažiurai tai vis valgo visi, vieni pas kitus ainam ir vis rugščies ragaunam. Žiurom kad jau čēsas ir in namus aic. Visi susirinkom ir pradējom aic. O žmonių ant kelio, tai kap kokis ilgiausias cugas, kap cik daaidzinējanc Derēznyčių tai kap trukterējom giesmelį, tai net miškas suskambējo. O ty toliau, tai Giraiciniai giedojo, o dar toliau tai Matuiziniai, ir tep su dainom ajom. O kici pasdabojį mergas, tai cik po du ajo ir utarino sau, žinoma apie ženybas. Kožnas žinojo kad po fasto bus daug svocijų ir veseilių.

Ava jau ir Giraitē, o ana vidury ulyčios jau muzikantai graina. Ale žinai Giraitē tai ir ulyčią, daugiau verstas ilgio, tai net du muzikantai graino ant dzviejų vietų. O kad jųs žinotut kap Mačionies Kazys su Kielēs Janku suciko graic, tai geriau pagraidavo kap Buckus iš Dargužių, o Skliuto Vincus tai vis graidavo su Šakucio Petru iš Smalnykų, tai budavo ko pakłausyc, slaunesni buvo nei iš Valkynykų Šmulkučio židauskas orkestras. O kad trukterējo muzikantai kadrilių, tai net ir viršu kelia žmogų ir ant rozo pradējo apie šešiolika porų šokc, vieni šoka i kici ilsis. Paskui jau apie pusiaunakcius, jau pradējo jaunumas dzingc ir cik likau aš ir dar keli. Šek daug ir mergų dzingo, tep kap komparas. Ale kur tu žmogus supaisysi visų, jau ir pirmi gaidziai užgiedojo, ir mes keli likį pasilaidom namo.

Dar iš ulyčios neišējom, o miegas tep apēmē, o ciek nusimučinį kad jau butau namo neparejis, o šek dar buvo aic pēnki geri verstai. Pamislinau, šek ar šep ar tep, visciek likom panąkcinykai. Tai aš sumislinau, kad ar negerai butų kad ava daržinēn priguic, o iš ryto butum čiulesni pareic namo. A šek apie grauzdes kap kadu ir ledokas pasirodzydavo nakcimi ir tep apmonydavo kad nieko nei suprasc negali. Šek senis Grigas parydavo kap jį ledokas nakcy ainanc iš Giraitēs namo, nuvedē net ant Pamerkių cylto ir norējo nustumc Merkin ir nutapyc. Šek nors mes ir asam keturiuose, ale ledokas žinai gali apdumc akis. Šek seni žmonys sakydavo, kad su nečystu duku nežertavok. Man net gudu pasidarē, ir plaukai ant galvos acistojo tep mislinanc. Tai aš pirmucinis nēriau daržinēn, o paskui mani ir mano tavorščiai. Kadu jau mes nubudom, tai saulutē jau buvo gana augštai, o mes tai kap nakcigonykai dar cik namo ajom.

(Bus daugiau)

FASTAS

Šek kelendorius nemeluoja, a... rodo kad tuoj bus ir "dešimcinē". Visi žino kad ant Varēnos stacijos bus dzidziulis fastas, bet bažnyčia tai nedzidukē, ruskos cark... perdaryta, a... kap parapija nedzidukē, tai ...tos šek gana.

Ava visi cik utarina ir rengias ...t fasto, o daugiausia tai sta... mergos ir stali bernai, ba iš ...so balto svietelio susirinks ...t fasto. Ale ir mes šek jau ...nai po usu, cik dar prijomi ...buvį, ale mes nepaisom tų ...trie po liosų, ba ir mes jau ...mai. Ava, jau daugiau kap ...tai kaip mes jau metēm kar... ganį ir insirašēm bernuos..., nors ir daug vargo turējom ...rašyc iki ant butelio ariel... su grebojom. Šek aš atsi... ...nu dar tų dzienų, kadu kap ...užgraino muzika pranava... ir aš išējau šokc, tai cik ...e mani už sprando ir sako, ...ar tu parše ne bernas, dar ...rašytas bernuosna", ir ne...rē šokc. Aš pasiskundiau tē...apie tai, o mano tēvas buvo ...raunas žmogus, tai jis nu...ko arielkos butelį ir sako, ...vaike, kap nuaisi vakaruš...na, tai insirašyk bernuosna, ...tu ir asi bernas ir iš stogo, ...augio". Aš kitų nedelių tep ...dariau. Paliaksos Juozu cik ...rējau po ausiu, kad bute...tu turiu. O Juozas jau žino ...daryc su buteliu, dar ir ke...ki insirašē, tai susirinkom ...pas Banado Valentų ir iš...arielkų, dar ir mumi davē ...erkelį, dabar sako, "Jau a-bernais". Tai ir po viso ...o ir caramonijų, ir mes to-...pačių provų jau turējom ir ...ir aic Kaleduškosna kap ir

...i dabar mes vienų vaka...kcigonēj susēdį priek ug-... rodavojamēs kap tų da-... kur bus iš fasto ainanc ...mošys Šek boikus pa-...kys buna Giraitēj, tai nu-... kad grįždami namo nok ...užeisim Giraitēn, ale Va-...tai šek reiks papietuic. ...s visi susidējom užtekci-...nigų trunku pirkc, o mer-...rējo turēc prinąskų už-

...au ir dešimcinių rytas. ...m anksci, dar cik sau-...nc. Vienas kitų susibu-... ir tuoj užvalgį susirin-...ali ulyčios ir jau per pu-...ajom fastan.

...epcyniolika verstų tai ...s nuaic, kiciem tai net ...sopēc pradējo. Ale vis-...urējo ir daajo iki mies-... Priek miestelio pakraščy ...pas žydēlį, ir priek šuli-...prausēm kojas ir apse-... kuo turējom, vieni tu-...rykus, o kici čebatus, ...a buvo žiurēc in kitų ...uvo suskeldejį ir net ...bēgo iš kišk... ale kas ...bēdavos. O žmonių tai ...tos ir dar vis daugiau ... O visokių galianterny-...sas turgus ir patvo-... O žydų iš viso sviet... ...sių su pyragais, bul-...vasu ir cukerkoms. O-...ta žmonys. O cik apsi-...cik žiurēk ant vežimų ...ai ir valgo atsivežį ... O tų prinaskų tai ...ukačkos, ba žinai kap ... tai sukalēdoja viros ...a pasciera tai sunku

Pirmos Mergaitēs Skautēs yra priimamos į Amerikos Mergaičių Skaučių organizaciją per Amerikos Raudonojo Kryžiaus darbininkes, Guam saloje.

NAUJI METAI

Ir vēl pas mus begyvenančius atējo Nauji Metai, nauja viltis, nauji troškimai ir nauji pasiryžimai darbuose deliai laimingesnio rytojaus.

Nors karē pasibaigē ir musų lietuvių sunai kareiviai sugrįžta iš svetimų žemių pripildydami musų sielas didžiausiu džiaugsmu, kad tokią didelę rolę sulošē nugalējo priesą. Tačiaus iš kitos pusēs, mes esame nuliudę. Slogina mus Tēvynēs Lietuvos likimas.

Visgi, mes su Naujais Metais, su nauja viltim, kiekvienas savo Tēvynę mylintis yra griežtai nusistatę kovą tęsti už savo brolių laisvę.

Praeities raštuose mes randame, kad Rusija per amžius geidē tapti viena iš galingiausių pasaulio valstybių. Bet ar jai seksis to dasigauti, tai ateitis parodys.

Musų Tēvynēs broliai, sesutēs ir seni tēveliai, kurie pabēgo iš Lietuvos prieš karą arba laike karo, nebenori grįžti į savo Tēvynę po Rusijos bolševikų jungu. Po visas Europos šalis pabēgēliai yra pasklydę. Vien tik Vokietijoj po Anglijos ir Amerikos kareivių valdomų vietų yra priskaitoma 250,000 pabēgēlių, — kurių gyvenimas yra vienas iš skurdingiausių. Daugelis iš jų yra mokyti žmonēs: advokatai, daktarai, vyskupai, kunigai, profesoriai ir taip jau mokytojai. Jie visi sutinka dirbti prasčiausį ir sunkiausį darbą Vokietijoj, jeigu jiems tik leis ten gyventi.

Laiškai be pertraukos plaukia į Ameriką pas gimines, pas mus kiekvieną, jie prašosi maisto, drabužių — menkiausio užtarimo. Tad broliai gelbēkime juos.

Rusija ketina turēti balsavimus vasario mēnesyj, duoti "progą" Pabaltijos valstijoms išreikšti savo norą. Ir kodēl ne?

Dabar ji daro paskutinius ablavus su žukovo šunimis ant musų brolių pasislēpusių miškūose. O tuo pačiu laiku bolševikų vadas, A. Lietuvos sostapily, Vilniuje, geria šampana su Peleckiu. Ar tai ne ironija?

Lietuvių tauta per amžius pergyveno visokio budo engejus; rusus, prusus, lenkus ir kitus kaimynus. Kiekvienas iš jų yra palikęs žaizdas.

Skaudžiausį smugį musų tauta susilaukē iš mus pačių brolių, kurie save užsivardina bolševikais. Jų darbas ištikrųjų yra begēdiškas, purvinas ir šmeižtų pilnas. Nors jie ir tarnauja Maskvai, bet ten vykti ir gyvent nenori. Nesiranda lietuvių kolonijos, kad jie nesidraikytų, kur tik yra laikomi del laisvos, nepriklausamo musų Lietuvos atsteigimo susirinkimai.

P. Aukštikalnis

NAKTIES MADONA

. . . Ta moteris su mēlynom akimis
Aš nežinau dēlko vēl man vaidenas:
Suspaustos lupos, grakštusis fasonas, —
Visa, kaip gotikos rustusis menas.

Laisvoj Lietuvoj, jaunatvēs dienomis,
Kai klony saulē leisdavos raudona,
Aš visą buitį puošdavaus tavimi —
Spalvingų sutemų Nakties Madona!

Bet, šią nakt, kaip vēl per sapną pamačiau
Okeano bangų sirēną giedančią —
O, Viešpatie, koki vilingi žodžiai,
Su, liudēsiu širdy, baisiąja kančia! . .

Gal yra daug laimēs dienų prarastų,
Kada jautri širdis krutinēj tirpo —
Kiekvieną rytą ar vakarą man tu:
Idealas Šeimos — Pasaulio tvirto!

Bet, juk, ir šiandien aš vis nebežinau,
Dēl ko vēl man ta. . . moteris vaidenas:
Suspaustos lupos, grakštusis fasonas, —
Visa, kaip gotikos rustusis menas.

DZUKŲ JONAS

1946 Sieniniai Kalendoriai 1946

AMERIKOS LIETUVIO SKAITYTOJŲ ATYDAI!

Kiekvienas Amerikos Lietuvio Skaitytojas, kuris pilnai užsimokējęs už savo prenumeratą gaus 1946 metams SIENINĮ KALENDORIŲ DOVANAI. Amerikos Lietuvio prenumeratos kaina: metams $2.50, dviem metam $4.00. Siunčiant savo prenumeratą, įdēkite 10 centų kalendoriaus persiuntimo lēšas padengti.

KAS PRISIŲS $1.00, TAM BUS PASIŲSTA 3 ĮVAIRIŲ VAIZDŲ SIENINIAI KALENDORIAI, PADENGIANT PERSIUNTIMO LĒŠAS.

Amerikos Lietuvio Knygyne randasi daug įvairaus stilio sieninių kalendorių, pritaikytų Naujiems Metams, kurių pavyzdžius galima matyti bile kada.

Kreipkitēs:-

AMERIKOS LIETUVIS, 14 VERNON ST., WORCESTER, MASS.

OFICIALIS SUSIVIENIJIMO LIETUVIŲ AMERIKOJ DAKTARAS
Kasimir S. Michalski, M.D.
15 VERNON STREET
Worcester, Mass.
OFISO VALANDOS:
2 iki 4 ir 7 iki 8 val. vak.
Išimant Sekm. ir Šventes
TEL. 5-8562

PRANEŠIMAS
CHARLES L. CURTIN
D.D.S.
CHIRURGAS, DENTISTAS
praneša atidarymą moderniško ofiso del praktikavimo dentisterijos ir burnos chirurgijos —
Registruota Norsē
14 VERNON GATVĒS
Worcester, Mass.
Valandos:
9-12 val. ryto 1-5 val. po-pietų
Vakarais Pagal Susitarimą

LAINER'S CLEANSERS
GERAS DARBAS
GREITAS PATARNAVIMAS
ŽEMOS KAINOS
Dial 5-5281
73 Green St.

VICTOR PRATT
Lietuvis Generalis
KONTRAKTORIUS
Atliekam Visokius darbus
Dažytojas - Peinteris
IŠ VIDAUS IR LAUKO
Tel. 5-5715 ir 4-0661
27 Grand St., Worcester, Mass.
Lic. No. 8035

Sanitary Shirt Laundry
SANITARIŠKA MARŠKINIŲ SKALBYKLA
VALYTOJAI IR DAŽYTOJAI
Pilnas Skalbyklos Patarnavimas. Skalbiam, prosinam ir sutaisome marškinius; uniformas; apatinius ir viršutinius drabužius; taipgi mažesnius daiktus.
MARIJONA PASKAUSKIENĒ IR MARIJONA MAIORANO, Vedējos
Darbas Gvarantuotas
Atneškite ir Atsiimkite
15 KELLEY SQUARE
WORCESTER, MASSACHUSETTS

Wilben Bottling Co
P. YESELIUNAS
Sodēs Išdirbystēs Savininkas
19 Taylor St., Worcester
Tel. 4-5222
Ypatingai išdirbame GINGER ALE ir 15 kitokių sodēs rusių

Pristatomi į Namus
Vietiniai ir Importuoti Gērymai
Edward Yanover's
PACKAGE STORE
Užlaiko Visokius Alkoholinius Gērymus, Lietuvišką Valstybinę Degtinę, Vyną ir Alų
278 MILLBURY GATVĒS
Tel. 2-3381

ITCH CHECKED in a Jiffy -or Money Back
For quick relief from itching caused by eczema, athlete's foot, scabies, pimples and other itching conditions, use pure, cooling, medicated, liquid D. D. D. PRESCRIPTION. A doctor's formula. Greaseless and stainless. Soothes, comforts and quickly calms intense itching. 35c trial bottle proves it, or money back. Don't suffer. Ask your druggist today for D. D. D. PRESCRIPTION.

SVARBUS PRANEŠIMAS AMERIKOS LIETUVIO SKAITYTOJAMS

Šiuomi pranešame, kad Amerikos Lietuvio sieniniai kalendoriai jau atspausdinti ir siuntinējami tiems Amerikos Lietuvio skaitytojams, kurie yra pilnai užsimokēję už savo prenumeratą.

Amerikos Lietuvio prenumerata $2.50 metams, $4.00 užsirašant ar pasinaujinant laikraštį ant dviejų metų.

Vietos draugijos, kurios turi Amerikos Lietuvį už savo organą ir suregistruoja savo draugijos narių vardus ir pateikia tą sąrašą Amerikos Lietuvio raštinēn, tokių draugijų nariai gauna laikraštį už nupigintą kainą ir sieninį kalendorių dovanai. Tačiau tokis patvarkymas yra galiojamas tik per šį sausio mēnesį, šių 1946 metų. Po šio mēnesio laikraščio kaina pasilieka ta pati — 2.50 metams.

Šių metų kalendoriai susideda iš keturių skirtingų vaizdų, kiekvienas Amerikos Lietuvio skaitytojas pilnai užsimokējęs už savo prenumeratą arba naujai užsirašantis laikraštį, yra kviečiame ateiti Amerikos Lietuvio raštinēn ir išsirinkti sau patinkamą kalendorių dovanai.

Atsiprašome visų Amerikos Lietuvio skaitytojų už musų padarytus nekuriuos laikraščio nereguliariškumus. Bet tai įvyko ne iš musų pusēs, o del susidējusių karinių aplinkybių ir stokos patarnautojų.

Su šiais, 1946 metais, bandysime sulig savo išgalēs kuo geriausiai patarnauti savo skaitytojams. O taipgi sykiu kviečiame ir į savo skaitytojus stoti mums į talką, kad bendromis Naujų Metų pajēgomis tą garbingą apšvietos darbą pastumējus pirmynn.

Amerikos Lietuvio Adm.
14 Vernon g-vēs

MERGAITĒ UŽMIGO LAUKDAMA NAUJŲ METŲ

Septynių metų radio artistē, Anne Whitfield, kuri jauniausia NBC "Vieno Žmogaus Šeimyna" programoje norējo pasitikti naujus metus, bet užmigo. Šios mergaitēs tēvas, Armijos kapitonas, jau sugryžo namon nuo karo ir visi džiaugiasi.

NAUJŲ METŲ PROGA

Besibaigiant seniems metams ir laukiant naujų, noriu keleta žodžių tart į Worcesterio lietuves moteris, kurių čionai randasi nemažas skaitlius ir daugelis iš jų yra pasižymējusios visokiais skirtingais gabumais, kaip tai moksle, profesijose, muzikoj, savo rankų darbais. Kaikurios padaro tokių gražių darbų, kad dažnai reikia stebētis, o kitos tai yra geros veikējos, visados dirba visuomenišką darbą ir daug prisideda prie musų tautos kulturinių ir labdaringų reikalų. Dar turim savo tarpe ir poečių, kurios dažnai net laikraščiam eiles parašo. Žodžiu sakant, mes galim didžiuotis Lietuvių moterų gabumais ir prakilnumu.

Visai tik nesenai buvo suruošta pora pagerbimo benkietų: Vienas panelei majorei A. Šimkiutei, o kitas tai leit. Onai Pauliukoniutei. Abiejose pagerbimose dalyvavo labai skaitlingai prakilnių moterų,kas darē labai malonų įspudį. Privalom atliduoti kreditą toms moterims kurios suruošē tokius pagerbimus toms lietuvaitēms, kurios per savo gabumus pasiekē aukštas vietas ir su pasididžiavimu vadinasi save lietuvaitēms, kas teikia garbēs musų tautai.

Todel, aš atsikreipiu į Worcesterio lietuves, kad ateinančiais metais subendrinkime savo jēgas, įdant galētumem nuveikti daug daugiaus prakilnių darbų. labiausia šalpos reikaluose, kurių šiandien tiek daug yra. O gailestingumo darbai tai moterims daugiausia pritinka atlikti. Todel ateinančiais metais visos pasiaukokime kulturiniams, labdaringiems ir prakilniems darbams. Mes turime savo vietinį laikraštį "Amerikos Lietuvį", kuris paskiria net vietą moterų naudai "Moterų kampelis", kuriame mes galime kas savaitę parašyti ką nors apie moterų veikimą, arba kokius pamokinančius dalykus. Moterys turētų šiaja proga naudotis ir rašyti idant praleisti laiką linksmai ir naudingai. Worcestery randasi ir gerų rašytojų, kurios turi prakilnias mintis, tai galētų jąs išreikšti per spaudą. Tas butų labai naudinga, nes ir visos moterys galētų pasiskaityti ir apsvarstyti. Taigi pradedant naujus metus pasidarbuokim ir del apšvietos parašydamos ką nors į moterų kampelį. O aš nuoširdžiai linkiu viso pasisekimo.

Ieva Danilienē

LAIŠKAS IŠ LIETUVOS - KELMĒS

Worcesterietei Juzepai Steponkaitei

rašytas rugs. 11d., 1945 m.

Brangi sesele Juzepa! —

Šiandien gavome Jusų laiškelį, kuriame rašai, kad gavai iš musų laišką ir labai susijaudinai, kad mes gyvi ir sveiki išlikome. Brangi sesele, nemažiau ir mums buvo įspudžiai gavus iš Tamstos laiškelį, nes per tokį ilgą laiką negalējome vieni apie kitus susižinoti. Buvo labai ilgu ir liudna, bet dabar pasidarē teip gera ir ramu. Atrodo, kad jau vēl galime pasikalbēti nors per laiškelius ir žinoti vieni apie kitus. Labai liudną žinelę pranešei, kad brolis Petras jau mirē. Gaila. Bet ką padaryti — nelabai sveikas buvo. Tokiam sunkus gyvenimas. O mirti vistiek reik, ar anksčiau ar vēliau.

Apie musų gyvenimą parašysiu. Ačiu Dievui, išlikome gyvi iš tų karo audrų, bet kiek iškentējom ir kiek nuostolių pakēlēm, tai sunku ir aprašyti. Vokiečiams užeinant, visą Kelmēs miestelį (kaip ir visus Žemaitijos miestelius, butent, Varnių, Kražių ir visus kitus) kaip šluote nušlavęs, sudegino, sugriovē. Tai ir musų viskas dingo pelenuose — likome be pastogēs ir be turto. Bet dar šiek tiek turējome pinigų ir vēl visi su vaikais ēmēmēs ir pasistatēme namelį neblogą ir daržinę su tvartuku ant savo sklypo priemiesty. Tai ir dabar per šitą audrą išliko nesudegę. Čia ir gyvenam, bet ir dabar daug nukentējom. Vokiečiai sunaikino atēmē tris kiaules, maistą. Turējome lašinių ir kitokio maisto produktų, viskas jiems perējo per rankas.Mes Kelmēs apylinkēs gyventojai buvome evakuoti — išvaryti iš gyvenamų vietų. Mat pro pat kelią ējo tris mēnesius frontas — mušiai. Ką mes matēm ir išgyvenom sunku aprašyti, bet ačiu Dievui likom sveiki. Tik po to šturmo buvo užpuolusi liga — šiltinē. Žmona ir du vaikai sirgo tris mēnesius, tai dar buvo kitas smugis. Dabar šioj valandoj esame sveiki, pragyvenam, dirbam. Vieną hektaro žemelēs turiu, tris ir pusę h. dar dirbu ir varstoto pasidirbau šiek tiek baldų, nes buvo per karą dingę, neturējom nieko gero. Mažieji vaikai mokosi dabar — Stepukas septintą ir Vytukas šeštą klasę gimnaziją; mažukē Reginutē jau 4-tam skyriuj pradžios mokykloj. Didieji jau visi išsiskleidę, negyvena pas musų. Jievutē dabar ištekējusi ir yra pas ją Elenukē ir Vincas. Petras ir Povilas gyveno Kaune prieš karą, vēliau buvo kariuomenēj, dabar nežinom kur-gal yra žuvę, nes negaunam iki šiol žinios.

Rugsējo 8-tą, buvome Varniuose, aplankēm Upetiškius ir Aleksą. Godoniai gyvena vargingai. Aleksas gyvena gerai. Žinoma gerumo dabar nēra niekam po tokių karo audrų. Bet laukiam kad turēs buti gerai gyventi, nes dabar gal jau karų nebebus ir nebesirengs karams, pradēs dirbti, žmonių gyvenimui pagerinti visa kas reikalinga.

Tuo tarpu brangi sesele bus viso labo linkēdami liekame laukdami Tamstēlēs laiškelio. Sudiev, Jusų brolis Antanas su šeima.

METINĒ VAKARIENĒ IR ŠOKIAI

L. U. Kliubas rengiasi prie sutikimo naujų metų, pirmadieny, gruodžio (Dec.) 31-mą kaip 6:30 vakare, L. U. Kliubo salēje, 12 Vernon gatvēs, įvyks vakarienē ir šokiai.

Rengimo komisija kviečia visus narius su savo šeimomis atsilankyti į tą naujų metų sutikimo parengimą, bus skani vakarienē ir galēsite smagiai laiką praleisti prie jaukios Jono Dirvelio orkestros, kuri grieš įvairius lietuviškus ir angliškus šokius.

Ypatingai veteranai yra kviečiami dalyvauti šiame parengime, nes veteranai — kliubo nariai be įžangos tikieto.

Ši naujų metų vakarienē bus šauni. Jos vadovybēje stovi Jonas Parulis, vienas iš direktoriato narių. Jis žino ko del vakarienēs reikia, ir be abejonēs, kad su pagelba gerų kukorkų, svečiai maloniai bus priimti ir gerai pavaišinti.

VALIO! VISI Į NAUJŲ METŲ BALIŲ

LIETUVIAI!
SKAITYKIT IR PLATINKIT
AMERIKOS LIETUVĮ

Šv. Kazimiero Draugijos Valdyba

Šv. Kazimiero draugijos valdyba sekantiems 1946 metams: Jonas Našukaitis, pirmininkas; Antanas Backunas, vice-pirmininkas; Jonas Kulbokas, protokolų raštininkas; Vincas Tamšiunas, finansų raštininkas; Pranas Juška, pagelbininkas; Jonas Reinikis, iždininkas; Juozas Bruožis ir Juozas Rogla, iždo globējai; Juozas Kupstas, durų sargas.

J. N.

Pranešimas

Šv. Kazimiero draugijos parengimas jau čia pat - gruodžio 29-tą dieną, 1945 metais, Lietuvių Ukēsų Klubo svetainēje, [illegible] tą val. vakare. Žmonēs [illegible] laukia kad tik greičiau ateitų Švento Kazimiero draugijos parengimas. Kas tik atsilanko, tas visada ilgai atmena Šv. Kazimiero draugijos vakarēlius. Tai kviečiam visus lietuvius dar sykį pasilinksminti sykiu [illegible] 1945 metais, kurių liko tik kelios dienos ir visi bus užmiršti [illegible] dinti.

Jonas Našukaitis, Pirmininkas

Įsigykit Medaus Kalēdoms

Liudvikas Končius, iš [illegible] Abington, Mass. kaip tik [illegible] didelį sniegą suspējo atvežti [illegible] daus šventēms. Jisai galējo [illegible] vežti galionais po 4.00; pusę [illegible] lionais po $1.75; svarais po [illegible] ir korukais po 65c.

AMERIKOS LIETUVIS
14 Vernon St., Worcester, [illegible]

Vestuvių, Bankietų, Pagerbimų Varduvių ir Sukaktuvių Rengējam[s]

Pristatom raugytus agurkus ir prieskonius del didelių ir [ma]žų parengimų. Parupinam [tai]gi uksusą, supiaustytus [agur]kus, alyvas, garstyčias, [sa]ločių padažą ir t.t. K[ainos] nedidelēs.

Kreipkitēs pas MILTON [Wor]cesterio vienintēlį marinad[ų ga]mintoją.

Worcester Pickle Co.
35-41 Water St. — Wor[cester]
Tel. 2-2433

CITY LUNCH
LIETUVIŠKA VALGYKLA
JUOZAS KAIRIS, Sav.
42 Millbury St., Wor[cester]

VALGIAI:
SRIUBOS:—Kopustų, Barščių, [...] čių, Žirnių, Vištos ir kitos [...]
ŠUTINIAI: — Jautienos ir [...]
MĖSOS:—Jautiena, Aviena, [...] na, Vištiena, Kilbasos ir [...] ir kiti valgiai
ATDARA 6-šias dienas [...] nuo 5-tos val. ryto [...] val. vakare
Švari užeiga, švielus [...] dagus patarnavimas, ir [...] tinkamos. Jei nori gerai [...] nepamiršk CITY LUNCH

Ateikite ir Pamatykite
Rialto Barber S[hop]
Kur visados trys [...] dirba ir nereikia [...]
Taipgi parduodam gerų [...] nuo pleiskanų
M. MACHON[IS]
Lietuvis Savininkas
40 Millbury Str[eet]
Worcester, Mass.

ILGĒSYS

Tolį regējai,, ilgēsy buvai
Tavo mintys iškeltos augštai
Lukēsio momente tu gyvenai
Krutinē tavo kilnojos lengvai.

Jaučiau tą pulsą ir atodusį
Kada tu tajp gyvenai
Žinojau kad lauki, o nesulauki
Atjaučiau lukēsį, tavo jautriai.

Sniegas ir šerkšnas, kaustantis šaltis
Nepagerino mano buities
Tik snaiguolēs baltos ramino vis
Lydējo mane iš praeities.

Debesys slenka, kartu susijungia
Padangēse labai augštai
Ilgēsys kankina, tik tuomet sustoja
Kada mes užmiegam kietai.

Juozas

LAIMINGŲ NAUJŲ METŲ
VISIEMS LIETUVIAMS!

PETRAS KATAUSKAS
LIETUVIS KONTRAKTERIS
Budavoja Naujus Namus ir Pertaiso Senus
Maliavoja ir išpopieruoja
71 Penn Avenue — Worcester, Mass.
Telefonas 5-8127

PETER KALANTA
SU SAVO ORKESTRA GRIEŽIA DEL VISOKIŲ PARENGIMŲ

Kreipkite šiuo Adresu:
8 VERNON ST. PLACE arba 14 VERNON ST.
Dial 5-1094 — Worcester, Mass.

DEL GERESNIŲ AKINIŲ, ATEIKITE Į
THE EYEGLASS SHOP
10 MILLBURY G-VĒ (Prie Kelley Aikš.) RECEPTAI IŠPILDOMI
TEL. DIAL 3-8051 (9 v. ryto iki 7 vak.) AKINIAI SUTAISOMI
20 METŲ PATYRIMO PATENKINIMUI
VAL. J. WADOWSKI — OPTIKIERIAI — JOS. E. WADOWSKI

TEL. 4-6757 OFFICE: 72 Ver[non]
CARROLL FUNERAL HOME
3 Winthrop St. Worcester
REMKITE SAVO VETERANĄ
Peter Carroll
Petras Karalius, Graborius ir
Balsamuotojas